

Mama je velika, Uvarih je jerna. Rad imam, če me poboža.

Marija, 2. a

Mamico imam zelo rad. Ka pravnik ji bom dal rožice.
Imela me bo se bolj rada.

Igor, 3. b

Moje mama nima časa name. Uvarih je huda, vvarih pa me.
Nalo se vidiva.

Lergij, 2. a

Moji mami je ime Majda. Zelo jo imam rada. Lepa je,
dobra in pridna.

Vesna, 2. a

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1984

1119841018.2

COBISS

Leto VII
Številka 2
Februar 1984

SAVINJSKI OBCAN

»SAVINJSKI OBCAN« izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec

Uredniški odbor: Venčeslav Sater (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Marjan Golob, Jože Golič, Franc Izlakar, Vera Kalčič, Jernej Koštomaj, Cveta Mikuž, Kristjan Markovič, Mojca Nahtigal, Irena Terlav, Breda Verstovšek in Milan Zolnir.

Novinar: Irena Jelen. Vodja dopisništva: Vladka Cerovšek.

Lektor: Anka Krčmar

Naslov uredništva: Žalec, Heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan

Tisk: CGP Večer Maribor

Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu Republiškega sekretariata za infomiranje št. 421-1/72 je časopis »Savinjski občan« oproščen prometnega davka.

Pred spomladansko setvijo...

Februarsko sonce že prijetno greje in ni več daleč, ko se bo odprlo delo na poljih. Najvažnejše opravilo do spomladanske setve. Če bomo dobro sejali, lahko pričakujemo bogato žetev, ki nam je še kako potrebna.

Bitka za kruh je tudi letos v prvem planu, poleg pšenice bomo posejali več koruze, da bi za živino zagotovili kar največ lastne krme. Koruza na prostem trgu je predraga, da bi jo kupovali, problem pa je tudi v tem, ker je po dogovorjeni ceni ni moč dobiti. Zato bomo letošnjo pomlad izkoristili vse možnosti za večji pridelek koruze in travin, da bo živina imela skozi vse leto kaj jesti.

Kmetje-kooperanti naše občine bodo letos posejali s koruzo 1800 ha njiv, od tega bodo 65 % pridelka namenili za siliranje. Tudi družbeni sektor (Hmezad) letošnjo pomlad načrtuje večje površine za setev koruze, z intezifikacijo travnikov pa bo možno

doseči tudi večji pridelek krme, skratka, storjeno bo vse, da bi ob lastnem pridelku dokupovali kar najmanj koruze za potrebe naše živinoreje.

Hmezad letos gradi več novih hlevov, dva s po 800 pitanci, in enega za 250 krav molznic, gradili pa naj bi še hlev za 250 telic v Žovneku. Takšna razširitev živinoreje seveda narekuje intenzivno proizvodnjo krme. Hmezad že sedaj pridelava po hektarju 8 do 9000 kg škrobnih enot, kar je zelo dober pridelek, vendar še obstajajo možnosti za povečanje pridelka krme.

Kmetje kooperanti so v okviru KZ Savinjska dolina razširili setvene površine (pšenico) od 180 na 210 ha in če bo dobra žetev, bo možno oddati Merxu dogovorjenih 525 ton pšenice. Kmetje bi radi pšenico zamenjali za koruzo, za kar so se pravčasno pogodbeno dogovorili, žal pa pogodba do danes še ni realizirana.

Kakovostnih semen in mi-

neralnih gnojil bo za spomladansko setev v glavnem dovolj, seveda le za tiste kmetovalce, ki so jih pravčasno naročili. Tudi strojev ne manjka, tako da bo setev možno dobro in pravčasno opraviti.

Ob intenzifikaciji poljščin bo pomembno, da bomo obdelali vsako ped zemlje. Iz izkušenj vemo, da je takih slabih ali neobdelanih površin tudi v naši občini še precej. Največ bi jih našli po odročnih zaselkih, bodisi da so lastniki pomrli ali so stari in za pridobitno delo nezmožni. Starim ljudem so lahko v veliko pomoč mladi zadružniki, ki delujejo kot organizirani kmečki proizvajalci. Iz prejšnjih let bi lahko navedli nekaj spodbudnih primerov, ko so skupine mladih kmečkih fantov in deklet ostrelim ljudem obdelale zemljo in tudi pospravile pridelke. Naj bo tako tudi letos.

Lojze Trstenjak

MEDALJA ZA FRANKA IN SARAJEVO

Največja športna manifestacija — zimske olimpijske igre v Sarajevu so zaključene. Športniki so se

razšli, ostali pa bodo veličastni spomini na igre, ki so skovale nova prijateljstva med narodi in pomenijo

velik prispevek prizadevanjem za mir v svetu. Vsakdo, ki je spremljal olimpijske igre v Sarajevu, se je lahko prepričal, da si organizatorji zaslužijo vse priznanje. Sarajevo je z odprtimi rokami sprejelo vsakogar in ob slovesu ni manjkalo besed — pridite še v Sarajevo.

Ljubitelji zimskega športa, kar 450 tisoč se jih je zbralo na olimpijskih prizoriščih, so najboljšo športnike spodbujali in nagrajevali z navijanjem in čestitkami, največ pozornosti pa so bili deležni dobitniki medalj. Tudi mi smo doživeli trenutek zmagoslavja Jureta Franka, ki je s svojo skromnostjo in pristrčnostjo osvojil srca vseh Jugoslovanov in tudi mnogih tujcev. Čeprav tako željene zlate medalje Krizaja in Ulage nismo osvojili, pa smo vendar z nastopom naših lahko zadovoljni. Zato gre športnikom in organizatorjem olimpijskih iger vse priznanje in ponosni smo lahko, da je ta velika športna manifestacija uspešno zaključena. Na posnetku vodja doskokišča Jože Oblak iz Braslovca v razgovoru z Primožem Ulago j. k.

Nosilci najodgovornejših dolžnosti

Občinska konferenca Socialistične zveze je sredi februarja pripravila občinsko kandidacijsko konferenco. Na njej su delegati temeljnih kandidacijskih konferenc iz krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela sprejeli predlog za najodgovornejše nosilce delegatskih dolžnosti v skupščini občine in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti za naslednji dve leti.

Uvodoma je predsednik Občinske konference Socialistične zveze Janez Meglič poročal o pripravah na občinsko kandidacijsko konferenco in seznanil delegate s priporočili in mnenji, ki so jih izoblikovali na konferencah v krajevnih skupnostih in v organizacijah združenega dela.

Poleg najodgovornejših nosilcev delegatskih dolžnosti v skupščini občine in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti do leta šestinsosedeset, so delegati izvolili tudi novega člana izvršnega sveta skupščine občine ter soglasali s predlogom možnih kandida-

tov za odgovorne funkcije v Sloveniji in Jugoslaviji.

Imena vseh izvoljenih bomo objavili v naslednji številki.

5. stran

Brišnikovi v Prekopi so zgleden primer, kaj zmore v tržno proizvodnjo usmerjena kmetija, če je v rokah ljudi, ki imajo poleg pridnosti tudi ljubezen do živine. Njihova rodovniška čreda s 27 kravami-frizijkami je v minulem letu dala na trg 145.000 litrov mleka. Brišniki kajpak spoštujejo pregovor, da krava pri gobcu molze. Res pa je tudi, da so razveseljivi proizvodni dosežki rezultat dolgoletne skrbne odbire in selekcije najboljših živali. V tem imata Franc in Marta Brišnik nedvomno bogate izkušnje.

7. stran

Popotnik, ki se mimogrede ustavi v gališki krajevni skupnosti in povpraša domačina po zanimivostih kraja, bi bržkone spravil v zadrego oba. Domačin bi v pisanem mozaiku le s težavo odbral tiste, ki so najbolj značilni, popotnik pa bi spoznal, da je njegov postanek prekratek za več kot bežen pogled na raznolikost pokrajine, ljudi, zgodovine.

30 let
SIP

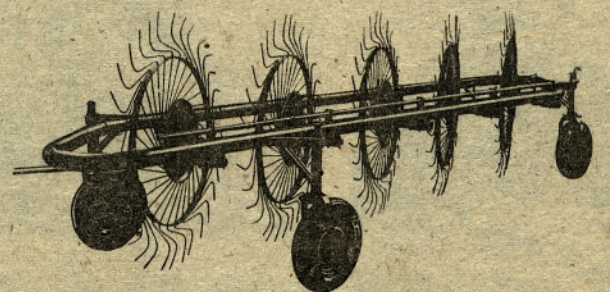
LETO

- razvoja novih izdelkov
- novih zmogljivosti
- kvalitete
- prodora na tuja tržišča

Šempeter v Savinjski dolini

NAJVEČJI PROIZVAJALEC

PRIKLJUČNIH KMETIJSKIH STROJEV V JUGOSLAVIJI

OBCANOVA OKROGLA MIZA

Pred obravnavo zaključnih računov

Bo letošnja obravnava zaključnih računov zaradi zaostrenih razmer v gospodarstvu zahtevnejša kot je bila prejšnja leta? Bodo s temeljitejšim obravnavanjem rezultatov gospodarjenja delavci končno vzeli platno in škarje v svoje roke? In o čem lahko delavci pri zaključnem računu pravzaprav odločajo? Na takšna in podobna vprašanja so odgovarjali predsedniki oziroma člani konferenc in osnovnih organizacij sindikatov: Forto Turk, Keramična industrija Liboje; Janez Marovt, Hmezad-Notranja trgovina; Ivan Podpečan, Juteks; Pavla Šuster, Tovarna nogavic Polzela; Ivan Žohar, Aero Šempeter; Leon Pader, Ferralit; Vinko Žohar, Tekstilna tovarna Prebold; in Karel Seibert, Občinski svet Zveze sindikatov Žalec.

SAVINJSKI OBČAN: Pota in načini obravnave zaključnih računov so znani; pretehtali in preračunali jih bodo v družbenopolitičnih or-

lahko odločali. Vemo, da denarja za osebne dohodke ne smemo dajati, čeprav bi delavci to gotovo najraje storili, vendar resolucija določa drugače. Če že kakšen dinar osta-

I. PODPEČAN: Mi imenujemo to akcijo zaključni račun, v delovnih organizacijah pa je vse skupaj malce drugače. Preveč poudarjamo sam zaključni račun v primerjavi s tem, kar je najpomembnejše. Dejansko pa je treba obravnavati proizvodnjo in to skozi vse leto. Če delavci skozi vse leto niso imeli dovolj dela, je vprašanje, kaj sploh z zaključnimi računi lahko storimo. Mislim, da malo preveč ozko pojmujeemo akcijo zaključnega računa. Ta je le zadnja faza celotne akcije in celoletnega dela. Vse prepogosto pa jemljemo zaključni račun kot nekaj, kar je najpomembnejše.

F. TURK: V naši delovni organizaciji istočasno obravnavamo oziroma ocenjujemo delo v preteklem letu in sprejemamo plane za naslednje obdobje. S tem skušamo delavcem še pred obravnavo zaključnih računov pokazati primerjavo med tistim, kar smo naredili lani, in tistim, kar naj bi opravili letos. Gre predvsem za primerjavo količine proizvodov, kajti denar je kot pokazatelj zaradi inflacije povsem neuporaben.

SAVINJSKI OBČAN: Kako so letos pripravljene

dila, kako je treba obravnavati zaključni račun. Delavec tako ne gleda le številke, temveč lahko točno vidi, kam je šel kakšen dinar in kaj pomeni ta ali oni konto.

J. MAROVT: Pri osveščeni delavcev in pri njihovem aktivnem vključevanju v obravnavo zaključnih računov lahko zelo veliko storijo glasila delovnih organizacij. Mnogo lahko prispevajo k temu, da delavci mesečno obravnavajo delo in uresničevanje zastavljenih ciljev. Zaradi tega tudi zaključni računi niso neka neznanca, ampak že vsak delavec približno pozna razmere v svoji delovni organizaciji.

SAVINJSKI OBČAN: Kaj pa delavci, so dovolj usposobljeni za razpravljanje o vseh tistih podatkih, ki so navedeni v poslovnih poročilih?

I. PODPEČAN: Če gledamo zaključni račun bolj ozko, v strokovni obliki, ki je predpisana, bi se marsikdo težko znašel v množici takšnih in drugačnih števil. Brez krajših izvlečkov oziroma povzetkov najbrž ne bi šlo; zato je preprosto in enostaven način podajanja stvari in stanja v neki delovni organizaciji zelo pomemben. Jasno pa je eno; če se delavec vsaj malo ne potruji, če ni dovolj zainteresiran, potem mu še tako enostavna sporočila ne bodo koristila.

L. PADER: Podatki so zdaj v glavnem že pripravljeni, tako da je nejasnosti pravzaprav

I. ŽOHAR: Počasi se bomo morali navaditi najprej vprašati in pogovoriti o reorganizaciji takšnih vsakoletnih razprav. Ko smo začeli z obravnavami zaključnih računov, smo to storili najbrž zaradi tega, ker so bili delavci neinformirani o rezultatih svojega dela. Ta cilj smo najbrž že zdavnaj presegli in zato bomo morali spremeniti vsebino obravnave zaključnih računov. Akcija bo najbrž morala dobiti nove razsežnosti, ker so podatki o rezultatih dela v glavnem na voljo skozi vse leto.

SAVINJSKI OBČAN: Zaključni račun naj bi pomenil ne le obravnavo rezultatov, ampak naj bi v teh gospodarskih razmerah pomenil bolj načrt dela.

I. PODPEČAN: Ni problem postaviti fizične okvire proizvodnje glede na razpoložljive možnosti in glede na material, ki ga bomo lahko nabavili. Ni težko postavljati planov, težko pa jih je uresničevati, če ne vemo od danes do jutri, koliko bomo dobili surovin, koliko materiala bomo dobili s pomočjo povezovanja v repro verigo.

F. TURK: Plane sicer sprejemamo, zastavljamo si cilje, ki jih lahko izpolnimo le, če proizvodnja nemoteno teče.

Poleg tega pa je treba upoštevati še naslednje: npr. v Keramični industriji naredimo letno povprečno 5500 ton proizvodov in to je količina, ki jo bomo težko presegli. Vsako

Vinko Žohar

Janez Marovt

organizacijah, v sindikalnih skupinah in končno na zborih delavcev. Ali so priprave na letošnje obravnave kaj drugačne, temeljitejše, kot so bile prejšnja leta?

P. ŠUSTER: Pri nas je letos akcija zastavljena malo širše, ker se bodo v razpravo vključile tudi sindikalne skupine. Prej tega nismo imeli, mislimo pa, da bodo tako delavci lažje sledili obravnavi, predvsem pa bo v obravnavo zaključnih računov vključenih kar največ delavcev.

K. SEIBERT: Iz občinskega sindikalnega sveta smo vsem osnovnim organizacijam dajali navodila za obravnavo zaključnih računov in upamo, da bo akcija izpeljana tako, kot je treba. Iz naših izkušenj pa vemo, da delavci pri obravnavi zaključnih računov še preveč gledajo le osebne dohodke. Tudi nanje je treba biti pozoren, vendar pa morajo delavci bolj upoštevati rezultate dela, ne pa se ustavljati zgolj pri razlikah v osebnih dohodkih med posameznimi delovnimi organizacijami.

L. PADER: Letos najbrž kakšnih večjih razlik še ne bo, bodo pa verjetno že prihodnje leto, ko bo malce drugačno razporejanje, tako v skladu skupne porabe kot za osebne dohodke. Letos je vse v glavnem že dokončno odločeno, medtem ko letošnja resolucija stvari in opredeljuje malo drugače. Danes pravzaprav nimamo veliko tega, o čemer bi

ga moramo dati v poslovni sklad in tako so stvari v bistvu že vnaprej določene, zainteresiranost delavcev pa je zato marsikje premajhna.

SAVINJSKI OBČAN: Ali to pomeni, da se že postavljajo vprašanja glede upravičenosti različnih aktivnosti okrog obravnave zaključnih računov?

I. PODPEČAN: Pojavljajo se pripombe, in te so zelo pogoste, da je vse preveč administriranja oziroma administrativnega urejanja v gospodarstvu. Delavci imajo vse manj vpliva na dejansko razporejanje dohodka oziroma na gospodarjenje. Možnosti in vpliv so letos minimalne, drugo leto pa bomo najbrž lahko kakšno rekli okrog sklada skupne porabe in mase osebnih dohodkov, čeprav se pa po drugi strani spet postavlja vprašanje, kakšne rezultate bomo lahko dosegli. Vemo, cene imamo zamrznjene, uvoz je problematičen, samoupravni sporazumi so podpisani, zato ta sredstva moramo odvajati, tisto, česar pa ne predpisujejo samoupravni sporazumi, pa imamo določeno z zakonom. Zato se res postavlja vprašanje, kaj je pravzaprav tisto, kar razporejamo.

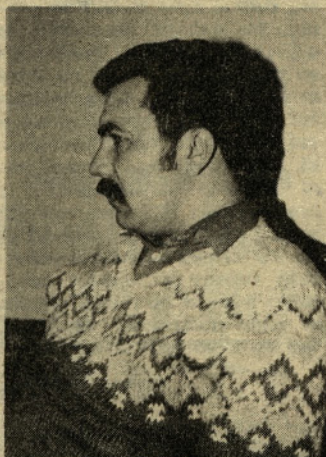
V. ŽOHAR: Sama zadeva se je vse bolj zreducirala na obveščanje o rezultatih gospodarjenja, ne gre pa toliko za odločanje o dosežkih v preteklem letu in o razporejanju letih.

Pavla Šuster

poslovna poročila, ki ste jih prejeli in posredovali delavcem?

F. TURK: Bistveno je tu komercialno in računovodsko poročilo. Komercialna služba naše delovne organizacije je pripravila vse tisto, kar je bilo v prejšnjem letu najbolj zanimivo, kakšne so bile naše smerice in kakšne bodo v prihodnje. Računovodska služba pripravi vsako leto podrobno obdelavo vseh teh podatkov, hkrati pa posreduje tudi navo-

Leon Pader

Ivan Podpečan

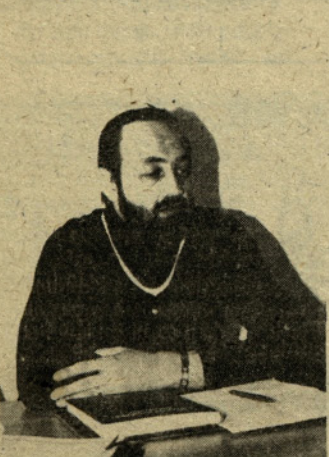
vedno manj. Vsak delavec dobi pokazatelje od celotnega prihodka, dohodka itd.; vse bolj pa se zavzemamo za prikaz količinskih podatkov. Bistveno za delavca je, koliko ton smo naredili, koliko bi jih morali. To je tisto najbolj bistveno in po tem bi morali ugotovljati rezultate našega dela.

Irena Jelen

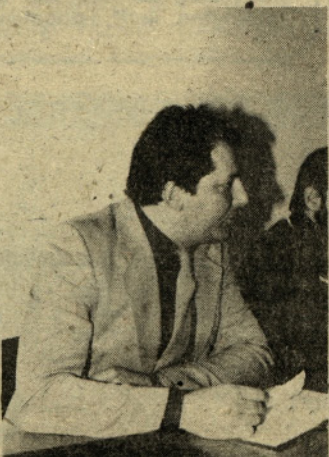
Predsedstvo ZK o pripravah na konferenco

Predsedstvo občinskega komiteja je v pripravah na programsko (vodilno) konferenco sprejelo poročilo o opravljenem delu občinske organizacije v preteklih dveh letih. Konferenca bo koncem marca, na njej pa bodo izvolili tudi vodstvo občinske organizacije za naslednji dve leti. Ponovno so predlagani Franc Kalšek za predsednika, Ludvik Semprimovžnik za sekretarja in Dani Kopusar za izvršnega sekretarja občinskega komiteja. Predsedstvo je tudi obravnavalo predlog resolucije razvoja občine v letu 1984.

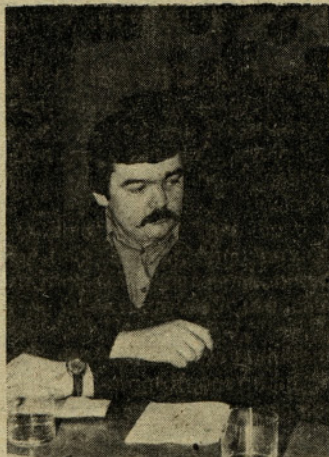
j. k.

Ivan Žohar

Forto Turk

Karel Seibert

Komentiramo:

Komunisti premalo samokritični

Do konca januarja je večina osnovnih organizacij ZK opravila programsko volilne konference, na katerih so komunisti ocenili opravljen delo v preteklih dveh letih, ocenili družbenoekonomске in politične razmere in izvolili vodstva osnovnih organizacij za naslednji dve leti. Ko je občinski komitej obravnaval poročilo o opravljenih konferencah, je ugotovil, da so v večini primerov bile skrbno pripravljene. Komunisti so sicer kritično ocenili sedanje gospodarske in družbene razmere, pri čemer pa so razloge za to iskali predvsem v zunanjih dejavnikih. Takšna usmeritev je seveda enostranska, saj ne vodi k učinkovitejšemu razreševanju problemov v prihodnje in je tudi v neskladju s politiko ZK. V sredinah, kjer je gospodarska situacija ugodna, je ugodna tudi ocena političnih razmer, zadovoljstvo je obravnavo preveč subjektivno. Kjer pa so drugače razmišljali, so komunisti zahtevali večjo aktivnost organizacije in sprejeli tudi konkreten program aktivnosti s posameznimi zadolžitvami. In če bodo še sproti ocenjevali uresničevanje sprejetih usmeritev, so na pravi poti. Potem večja idejna in akcijska učinkovitost ZK ne bo več le fraza, ampak praksa, brez katere ni mogoče uresničevati politike ZK.

Nadaljnje zmanjševanje osnovnega programa vzgoje in izobraževanja ni več mogoče, posledice, ki bi zaradi tega nastale, bi lahko bile usodne za vzgojnoizobraževalni sistem, so menili komunisti v osnovnih šolah. Hkrati pa so tudi opozorili na problem osebnih dohodkov prosvetnih delavcev, ki močno zaostajajo in ne spodbujajo delavcev za več in boljše delo.

Iz ocen razvoja delegatskega sistema so razvidne že dalj časa znane ugotovitve, ki pa so brez konkretnih opredelitev, kako bi stanje izboljšali. Tam, kjer so delovanju delegacij posvečali dovolj pozornosti, tam so tudi rezultati boljši. Trditve, da delegati nimajo o čem odločati, saj je že vse vnaprej dogovorjeno, niso povsem utemeljene, saj je na sejah skupščin malo razprav in predlogov. Ob tem pa seveda ne gre zanemariti pobude o variantnih predlogih. Predvsem pa bi morali delegacijam (še zlasti za interesne skupnosti) nuditi več pomoči — so menili člani občinskega komiteja.

Aktivnost osnovnih organizacij in komunistov je bila v posameznih sredinah različna. Ugotovljeno je bilo, da so v nekaterih organizacijah sekretariati prevzeli vlogo osnovne organizacije, kar je seveda nesprejemljivo. Še bolj kot doslej bo potrebno zaostri disciplino posameznikov, četudi za ceno izključitve. Najbolj pa se pritožujejo krajevne organizacije in sicer nad komunisti, ki živijo v krajevni skupnosti, povezani pa so izven njih, čeprav statut jasno opredeljuje, da so komunisti dolžni delovati tam, kjer živijo in delajo. Prav tako je nesprejemljivo, da posamezniki odklanjajo dolžnosti, še zlasti tisti, ki nimajo nobenih obveznosti, takšnih komunistov je namreč kar precej. Med njimi so tudi takšni, ki zasedajo oziroma opravljajo odgovorne naloge. Sicer pa bi osnovne organizacije morale vsaj dvakrat letno oceniti aktivnost vsakega posameznega komunisti in bi bilo stanje če bi to nalogo redno izvajale, gotovo drugačno oz. boljše.

Oceno programsko volilnih konferenc bo obravnavala občinska konferenca na svoji seji marca, seja pa bo tudi osnova za sprejem programskih usmeritev za delo v letošnjem letu.

jk

Obisk zadružnikov iz Bačke Palanke

Ob ekskurziji po Sloveniji je skupina tridesetih kmetov zadružnikov iz vasi Neštin in Vizič iz pobratene občine Bačka Palanka obiskala tudi našo občino. Bivali so v hotelu Golding Rubin v Žalcu. Ogladali so si nove delovne prostore TZO Polzela in gospodarstvu kmetov Ferda Kunta iz Zg. Grušovelj in Antona

Mehiča s Polzela ter farmo Po-

dlog. Na Polzeli so se pogovarjali o razvoju zadružništva, o krajevni samoupravi in o delu družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti. Nad organiziranostjo in nad uspehi so bili izredno navdušeni. "Dobili so izredno ugoden vtis in izrazili željo po

ponovnem snidenju.

Kot gostitelji so se izredno izkazali predstavniki krajevne skupnosti Polzela in Šempetra ter zlasti Hmezada-KZ Savinjska dolina in DO Kmetijstvo. Občinska konferenca SZDL Žalec se vsem gostiteljem toplo zahvaljuje.

Janez Meglič

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

DOBRO OPRAVLJENO DELO

Varovanje sistema socialističnega sistema samoupravljanja, učinkovitejše preprečevanje kaznivih dejanj in odkrivanje njihovih storilcev, zboljševanje javnega reda in miru ter prometne varnosti — to so bile dejavnosti, kamor je

milice obravnavali tudi nezakonito posedost orožja, streliva in razstreliva, ob tem pa so zasledili tudi dokajšnjo mero malomarnosti v nekaterih delovnih organizacijah. Le-te namreč pri svoji dejavnosti uporabljajo razstrelivo, nimajo

to, ker ljudje predolgo čakajo s prijavi takšnih ali drugačnih kriminalnih dejanj.

Gospodarska kriminala je bilo lani manj kar za 37 odstotkov. Zmanjšalo se je število nekritih čekov, manj je bilo zlorabljanja pooblastil in utaj davkov, pojavljale pa so se nove oblike, kot so grabež, kršitev in zlorabe samoupravljanja.

Precejšen je v občini porast mladoletniškega prestopništva, saj so otroci in mladoletniki povzročili 49 odstotkov več kaznivih dejanj kot lani.

NAJVEČ KRŠITEV MIRU JE BILO V GOSTILNAH

Nekoliko manj je bilo tudi tistih, ki so kalili javni red in mir v žalski občini — 416 prekrškov oziroma 23 odstotkov manj kot leta dvainosemdeset. V več primerih so javni red in mir kalili družinski spori, ni pa bilo večjih množičnih kršitev. Delavci ugotavljajo, da so se pojavila nekatera nova žarišča kršitev, npr. bife na avtobusni postaji, gostišča v Levcu in drugod. Nasploh delavci Postaje milice ugotavljajo, da je bilo največ kršitev storjenih v gostinskih objektih in pod vplivom alkohola.

Za večji javni red in mir so na žalski postaji delavci izvajali tudi prijavo-odjavno službo, varovali osebe in objekte ter opravljali druge naloge s tega področja.

CESTE SO TERJALE DVANAJST ŽIVLJENJ

V stoosemdesetih prometnih nezgodah je lani v žalski občini izgubilo življenje dvanajst ljudi, 237 pa je bilo poškodovanih. Pomanjkanje goriva in cena letga sta sicer zmanjšala število avtomobilov na cestah, vendar je bilo v nezgodah udeleženih več ljudi. V avtomobilih je bilo namreč po več potnikov kot prejšnja leta, večina nezgod pa se je pripetila v času vožnje na delo in iz dela. Nezgodam je

najčešče botroval alkohol, pogosteje pa so lani povzročali prometne nesreče kolesarji.

Med najbolj črne točke v občini je tudi lani sodila cesta med Arjo vasjo in Titovim Velenjem, razmere pa so se poslabšale tudi na žalski obvoznici (lani dve nezgodi s smrtnim izidom in pet nezgod s poškodbami ter več nezgod z manjšo materialno škodo).

Komandir Postaje milice v Žalcu Peter Solar je delo v preteklem letu ocenil takole: Varnostne razmere so se v primerjavi s prejšnjim obdobjem izboljšale. Uspelo nam je zavezati porast števila kaznivih dejanj, manj je prekrškov javnega reda in miru, manj se je zgodilo tudi prometnih nesreč. S preventivnim delom v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah smo dosegli, da so vsaj malo bolje zavarovali družbeno premoženje, čeprav je škoda ravno pri družbenem premoženju v lanskem letu najbolj porasla. S kaznivimi dejanji je bilo povzročeno čez dve milijardi škode, od tega 1,8 milijarde na družbenem premoženju. Največji delež je tu odpadel na onesnaževanje Savinje, v njej je bila namreč narejena največja škoda.

Velik poudarek smo dali preganjanju prekrškov, ki nastopajo kot vzroki prometnih nezgod. Opravljali smo selekcijo, ni bila za vsak prekršek predpisana mandatna kazen. V nekaterih primerih smo kršitelje opozarjali, pri drugih (izsiljevanje, alkohol, prevelika hitrost, kar so glavni vzroki nesreč) pa smo odločno ukrepali.

Osnovno izhodišče pri našem delu je bilo vključevanje v akcijo NNNP, ker je bila letalno usmerjena tja, kjer je pravzaprav naše delo.

Irena Jelen

Delovne organizacije zamujajo s plačili

Na eni izmed zadnjih sej so člani izvršnega sveta SO Žalec obravnavali informacijo o tem, kako so delovne organizacije v občini doslej poravnale obveznosti, ki izhajajo iz samoupravnih sporazumov. Ugotovili so, da dolgujejo posamezne dejavnosti precejšnje zneske, izjema je le graditev prve etape občinskega plinovoda, kjer so delovne organizacije poravnale vse obveznosti, določene s samoupravnim sporazumom.

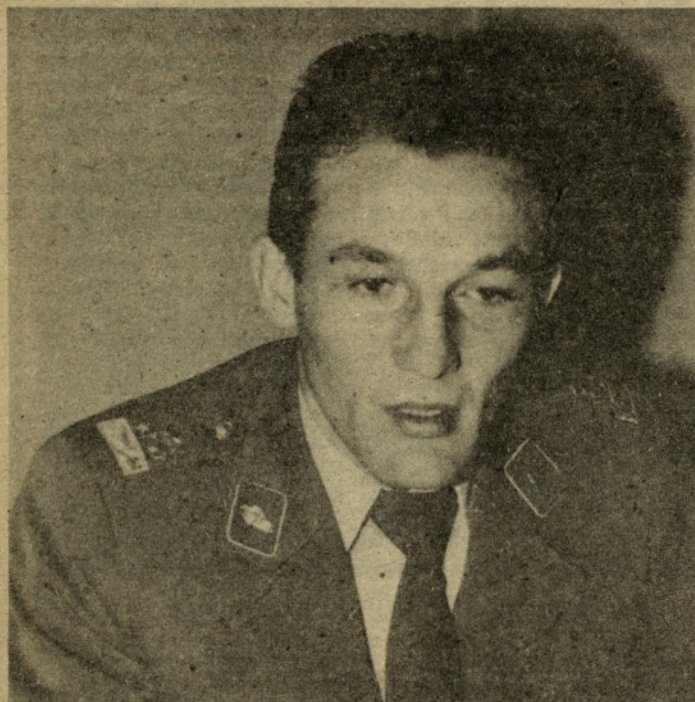
Poleg omenjenega sporazuma, kjer ni bilo nobenih zatikanj pri izpolnjevanju obveznosti, so člani izvršnega sveta obravnavali zamudo plačil pri financiranju komunalnih dejavnosti, komunalnem urejanju stavbnih zemljišč, sanaciji žalskega vodovoda, financiranju in izvedbi žalskega občinskega praznika, pri graditvi določenih PTT zmogljivosti ter zamujanje plačil po sporazumu o ljudski obrambi.

Pri samoupravnem sporazumu o financiranju komunalne dejavnosti je bilo za leto 1980 poravnanih 92 odstotkov obveznosti, medtem ko so bile po zaključnem računu za leto 82 te obveznosti poravnane 82 odstotno. Na področju komunalnega urejanja stavbnih zemljišč je bila za leto 81 dosežena le 60-odstotna realizacija obveznosti, naslednje leto pa je bilo poravnanih 74 odstotkov vseh plačil. Skupne obveznosti organizacij združene ga dela po sporazumu o sanaciji žalskega vodovoda so bile lani poravnane skoraj sto odstotno (98 odstotkov), dogovorjenih obveznosti pa nista poravnali dve

organizaciji združene ga dela. Precejšnji neporavnani zneski so tudi pri sporazumu o financiranju in izvedbi občinskega praznika (v letu 82 je bilo plačanih 87 odstotkov obveznosti). Podatki, ki so bili posredovani v obravnavo, kažejo, da se v zadnjem času povečuje število organizacij in pa obseg neporavnanih obveznosti po sporazumu za ljudsko obrambo. Leta 1980 so namreč organizacije poravnale 99,5 odstotkov svojih plačil, medtem ko so leta 82 plačale le 90 odstotkov obveznosti. Precej slabo kaže tudi združevanju sredstev za izgradnjo določenih PTT kapacitet v žalski občini, saj so organizacije poravnale le 70 odstotkov plačil, devet organizacij združene ga dela pa tega sporazuma sploh ni podpisalo.

Takšni zastoji pri plačevanju obveznosti po samoupravnih sporazumih povzročajo težave in zamude pri uresničevanju posameznih naložb, zaradi neodgovornega ravnanja nekaterih organizacij pa prihaja tudi do nepotrebnih podražitev. O izpolnjevanju obveznosti bodo razpravljali tudi delegati občinske skupščine na eni izmed svojih naslednjih sej, člani izvršnega sveta pa so menili, da bo v prihodnje nujna večja angažiranost samih strokovnih služb v samoupravnih interesnih skupnostih. Le-te bodo morale temeljiteje preverjati sprotno izločanje sredstev v organizacijah združene ga dela. Člani izvršnega sveta so tudi predlagali, da bi po enomesečnih razgovorih in opominih od organizacij, ki obveznosti še vedno ne bodo poravnale, plačila sodno izterjali.

Irena Jelen

Peter Solar

lani bila usmerjena dejavnost Postaje milice v Žalcu in njene ga oddelka na Vranskem.

NI BILO VEČJIH KRŠITEV SISTEMA

Kaznivih dejanj s političnih obeležjem delavci Postaje milice lani niso odkrili, obravnavali pa so nekaj prekrškov. V javnosti je najbolj odjeknila in spodbudila val ogorčenja skrunitev spomenika narodnega heroja Slavka Štandra v Preboldu, vendar po oceni delavcev ni šlo za sovražno dejavnost.

Na področju varovanja sistema socialističnega samoupravljanja so lani na Postaji

pa pravšnjega nadzora nad njegovo uporabo.

KRIMINAL UPADA, RASTE MLADOLETNIŠKO PRESTOPNIŠTVO

Lani je bilo v žalski občini za 14,5 odstotkov manj kaznivih dejanj kot leto poprej. Skupno so obravnavali delavci 822 kaznivih dejanj s področja klasičnega in pa gospodarskega kriminala. Na Postaji milice ugotavljajo, da v strukturi klasičnega kriminala še nadalje raste število tatvin koles, tatvin z in iz avtomobilov, več je odvzemov motornih koles itd. Ob tem opozarjajo, da uspehi pri ugotavljanju storilcev še niso zadovoljivi, pogosto tudi za-

PRED IZDELAVO DOLGOROČNEGA PROGRAMA

KAKO SE BOMO RAZVIJALI DO LETA 2000

Zavodu za načrtovanje Žalec je bila zaupana zahtevna naloga: izdelava dolgoročnega načrta razvoja občine Žalec do leta 2000, ki ga skrajšano imenujemo „ŽALEC 2000“. Čeprav bo treba počakati na še neizdelane smernice dolgoročnega programa SR Slovenije, saj bodo občine lahko šele potem sprejele svoje dolgoročne programe, je Zavod za načrtovanje Žalec že sredi intenzivnih priprav, da bi to nalogo čim boljše opravil.

Pri tako zahtevni nalogi bodo pri izdelavi programa poleg strokovnih delavcev zavoda sodelovali nekateri regijski strokovnjaki, nekaj pa jih bo tudi iz republike — konkretno bo na programu delalo 25 strokovnjakov.

Ker zakon o sistemu družbenega planiranja ni podrobno opredelil metodologije za izdelavo dolgoročnih planov razvoja, se je Zavod za načrtovanje lotil priprav za to pomembno nalogo na podlagi lastne metodologije oziroma pripomočkov za pripravo dolgoročnih planskih aktov v občinah, ki sta jih izdelala republiški komite za družbeno planiranje in Zavod SRS za družbeno planiranje. Seveda bo treba sedaj počakati na izdelavo republiških smernic, katerim bodo prilagodili svoje delo, pri sami izdelavi programa pa bodo sodelovali tudi s celjsko regijo in sosednjimi občinami. Le tako bo dokument, ki naj bi ga še

pred iztekom letošnjega leta sprejela skupščina občine Žalec, dovolj kvaliteten in sprejemljiv.

Kot nam je povedal direktor Zavoda za načrtovanje Žalec Stane Lesjak so začetne priprave v naši občini že stekle, vendar ob teh prvih razpravah, ki niso zavzele širšega razmaha, ni bilo konkretnih predlogov in pripomb, ki bi jih lahko vnesli v plan. Sicer pa bi bilo vsako prehiteno preuranjeno in tega se izdelovalec zaveda.

Zavod za načrtovanje bo kot osnovo upošteval že sprejeti prostorski plan žalske občine (iz leta 1978), ki ga bodo novelirali, in druge dokumente, ki so na voljo v žalski občini. Potrebne so tudi temeljite analitične ocene razvojnih možnosti žalske občine za posamezna področja. Na podlagi vseh teh dokumentov in analitičnih ocen bo možno izdelati smernice dolgoročnega razvoja. Da bodo plan kar najbolje uskladjeni, bo potrebno tesno sodelovanje z republiko, celjsko regijo pa tudi s sosednjimi občinami. Zato že obstoja regijska komisija pri svetu osmih občin celjske regije.

Veliko skupnih vprašanj je, ki jih bo treba razrešiti s tesnim sodelovanjem — na primer skrb za vodo, ekološko ravnovesje, agromelioracijski posegi v kmetijski prostor, zaposlovanje itd. Ob tem naj omenimo, da iz žalske občine vsako jutro

odhaja na delo v druge občine cca 4500 delavcev.

Seveda bodo morale poprej vse organizacije združene ga dela pa tudi SIS-i in druge institucije izdelati svoje lastne programe, pri katerih bodo upoštevale materialno osnovo in druge pogoje za nadaljnji razvoj in perspektivno dolgoročno gospodarjenje.

Zavod za načrtovanje Žalec kot nosilec izdelave smernic oziroma dolgoročnega programa do leta 2000 ugotavlja, da se osnovni nosilci planiranja v občini do danes niso dovolj odgovorno in zavzeto vključili v dosedanje razprave. Računajo, da bodo razprave zavzele večji razmah in pomen v tekočem letu in to velja tudi za službe SIS-ov in krajevne skupnosti.

Če ne bo večjih ovir, bo smernice možno sprejeti v mesecu maju. Razprave bi se potlej vrstile vse do novembra, tako da bi skupščina občine Žalec program lahko sprejela še pred iztekom leta.

V dolgoročnem programu razvoja do leta 2000 bo seveda upoštevan dosedanj, razmeroma dinamični razvoj občine. Družbeni proizvod je v obdobju 10 let letno naraščal za 12,8 %. Takšna dinamična rast je dobra osnova za nadaljnji razvoj seveda s upoštevanjem najboljše variante in naravne danosti.

Program bo opredelil tudi razvojne perspektive na področju kmetijstva, saj je jasno, da tu še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti za večjo in kvalitetnejšo proizvod-

Zavod za načrtovanje Žalec bo prihodnje leto praznoval 10-letnico svojega obstoja. Kljub občasnim težavam, v katerih se je znašel, je v teh letih opravil pomembno delo in s tem upravičil svoje poslanstvo.

Na Zavodu je trenutno zaposlenih 20 ljudi. Obseg njegovega dela sega na področje urbanističnega in prostorskega načrtovanja, registriran je za projektiranje visokih in nizkih gradenj, opravlja inženiring od ponudb do nadzora nad gradnjami. Tu je v kratkem času možno dobiti vso potrebno dokumentacijo v zvezi z gradnjami itd. Trenutno je najodgovornejša naloga, ki jo je Zavod prevzel, izdelava dolgoročnega programa razvoja „Žalec 2000“.

njo. Plan bo upošteval politiko razvoja na področju dejavnosti, ki so skupnega pomena, pa tudi možnosti prestrukturiranja gospodarstva (študija je zaupana Inštitutu za ekonomiko pri Ekonomski fakulteti Ljubljana).

V plan bo zajet celotni socialni in ostali razvoj, dalje bo obdelana kadrovska struktura, zdravstvo, otroško varstvo, šolstvo, izobraževanje itd. Glede načrtovane stanovanjske izgradnje in nasploh gradnje je treba poudariti, da bodo izvedena najboljše zemljišča, ki so namenjena kmetijski proizvodnji. V dokumentu bo obdelan demografski razvoj občine. Občina Žalec je štela ob zadnjem popisu 37.107 prebivalcev, leta 2000 pa naj bi jih štela 44.500. Zanimiv je tudi podatek, da se je v zadnjih desetih letih zmanjšalo število kmečkega prebivalstva od 23 na 12 %. V tem obdobju je namreč prihajalo do močnejšega odliva v mesta in druge industrijske kraje, v

naslednjem obdobju pa takšnega odliva prebivalstva ni pričakovati še zlasti zato ne, ker dobiva kmetijska proizvodnja oziroma pridelovanje hrane vse večjo veljavo.

Plan bo temeljito obdelal tudi vprašanje komunalne in infrastrukturne ureditve v občini. Gre za posodabljanje cestnega omrežja, za večjo varnost na cestah, pri čemer so upoštevanje tudi varnostne naprave na prehodih čez železnico. Železniška proga Celje—Titovo Velenje bo elektrificirana z uvedenim daljinskim upravljanjem, načrtuje se izboljšanje PTT linij, razširitev železniške postaje Žalec in Polzela, ureditev avtobusnih postajališč v Levcu in na Bregu pri Polzeli itd.

V našem sestavku smo zgolj bežno nanizali, kaj bo vseboval dolgoročni plan Žalec 2000; vsekakor pa bo to pomemben dokument, saj bo osnova za nadaljnji razvoj občine Žalec.

L. T.

Soseska 5. v Žalcu, za katero je Zavod za načrtovanje Žalec opravil celotni inženiring.

PO POTEH NOB V SAVINJSKI DOLINI

To je bila velika zgodovina

Ob cesti proti Libojam stoji lična hiša. Na njej ne piše, da tu živi podpisnik Fronte delovnega ljudstva za kmečki življenjski aktivist, ki je v vojni vihrini med drugim deloval v Lackovem odredu na Pohorju-Jože Sevcnikar, predvojni komunist in eden najstarejših še živečih članov prvega pevskega zbora Delavsko prosvetnega društva Svoboda iz Liboj.

Jože se je rodil leta 1911 v Dobriši vasi. Bil je sin kmečkih staršev, s kmetije pa ga je pot vodila v uk k mojstru Lorberju. „Tam je bil mojster, ki nas je stalno pretepal, zato sem odšel

od tam,“ se je spominjal. 1931 ga je pot zanesla v libojski rudnik, kjer je že kmalu pričel sodelovati z rdečimi in tudi postal član Komunistične partije. „Veste, to je bila velika zgodovina,“ je pribil Jože, ko se je razgovoril o tistih časih, ko je kot mladenič skupaj z Albinom Vipotnikom-Strgarjem, Rudijem Čilenškom in drugimi sanjal o lepšem, pravičnejšem svetu.

Nekaj let pred vojno vihro je moral Jože na sluzenje vojaškega roka v Niš, kjer je prebil dobrih devet mesecev. Ko se je vrnil, so se zanj pričeli težki dnevi. „Bil sem slabo zapisan pri takratnih oblasteh, ker sem

sodeloval z rdečimi,“ je razložil in dodal, da zaradi tega zanj ni bilo službe. Poslej je živel od dela na kmetiji, raznašal je ljudsko pravico, pa Mlada pota, pomagal pa je tudi pri regulaciji Savinje. To je njegov boj za lepši jutri le še podzignalo. „Veste,“ se je spominjal, „dvaintridesetega sem moral spremljati Miha Marinka na Škobernetov hrib, kjer so imeli sestanek. Pričakal sem ga v Petrovčah, v gumbnici sem imel zataknen rdeč nagelj. Jaz rdečega, Miha pa belega,“ je vlekel spomine na dan.

Razmere doma so bile čedalje težavnejše, v svetu pa so že rožljali z orožjem. Malo je manjkalo, da ni Jožeta pot takrat zanesla v Španijo, med tamkaj zbrane napredne ljudi. „Prijavil sem se že za Španijo,“ je povedal in še dodal, „da so takrat dobili komunisti drugo nalogo — zanetiti upor v Savinjski dolini.

Za to je bil že čas, saj je tudi na našem ozemlju takrat že odmeval topot okupatorskih škornjev. Toda bilo je drugače, kot so prvotno predvidevali. „Enainštiridesetega so me poklicali v Ivanjico. Rečeno je bilo, da gremo na orožne vaje, v resnici pa so nas zaprli v tamkajšnje taborišče. Trinajst nas je bilo, Savinjančanov.

Pa ne za dolgo. Iz Ivanjice je Jože odšel v Slavonsko Požeško, pa naprej proti Makedoniji. Nekaj časa je med vojno preživel po taboriščih, trinštiri-

desetega pa je prišel na Pohorje, kjer je delal kot aktivist in bil v Lackovem odredu. „To je bila velika zgodovina,“ je ponovil prejšnjo misel Jože.

Še marsikaj mu je ostalo v spominu. Kako je nekaj zahajal na Mrzlico, njihovo delavsko planino, kako je bilo na zletu Svoboda v Celju, kako je podpisoval listo Fronte delovnega ljudstva za kmete 1937, pa kako je postal član pevskega zbora pri takratnem Delavsko prosvetnem društvu Svoboda. Le-temu je ostal zvest še dan-današnje dni.

Po vojni je Jože služboval v Celju kot personalac, od tam pa ga je pot zanesla v zabukovski in kasneje libojski rudnik, kjer je tudi dočkal upokojitve.

Irena Jelen

Jože Sevcnikar

JOŽE DRČA

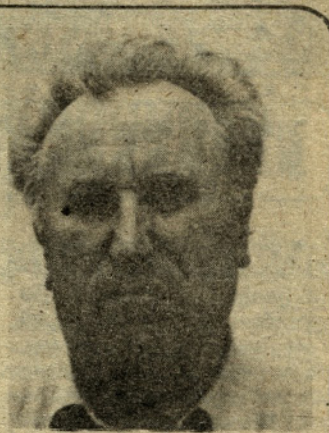
Omahnil je Jože Drča iz Prebolda. Smrt ga je zatekla sredi ustvarjalnega dela, zato je vrzel hudo boleča za vse, ki smo sodelovali z njim, ga imeli radi in cenili njegove izkušnje in ustvarjalni polet.

Jože Drča se je uvrščal med tiste požrtvovalne krajanke in družbeno politične delavce, ki so izgorevali za napredek svojega kraja in širše družbene skupnosti. Z njegovim delom so povezane številne pridobitve kraja, bil je pa tudi človek, ki je imel veliko razumevanja za človeške stiske in je pomagal, če je le mogel.

Rodil se je 29. februarja pred 64 leti v Grajski vasi kot otrok proletarske družine. Izučil se je za kovača in kmaj je postal pomočnik, že ga je zatekla vojna. Preživel je strahote napada na Beograd, moral je v ujetništvo in ko se je leta 1944 vrnil domov, se je vključil v partizane in postal obveščevalec na področju Savinjske doline.

Po osvoboditvi se je vključil v povojno obnovo domovine, nekaj časa delal v celjski tovarni sadnih sokov, slednjič pa se je lotil kmetovanja na Širčevi kmetiji, kamor se je priženil. Leta 1960 se je zaposlil v novoustanovljenem podjetju Avtoprevoz Sempeter in tu kot direktor opravljal odgovorno delo vse do predčasne upokojitve.

Vrnil se je na zemljo, delal na kmetiji, hkrati pa prevze-

mal odgovorne naloge v krajevni skupnosti. Od leta 1978 je bil Jože predsednik sveta krajevne skupnosti Prebold. Ni naključje, da so bili ravno v tem obdobju zgrajeni številni objekti oziroma ustvarjene nove pridobitve. Organizirali so družbeno prehrano, oblikovali sistem družbene samozasčite in ljudske obrambe, že poprej so uredili otroško varstvo, v zadnjem času gradijo nov preskrbovalni center, v Preboldu je bilo zgrajenih veliko novih stanovanj, skratka Prebold se je razvil v gospodarsko in kulturno središče ene najdelavnejših krajevnih skupnosti v žalski občini. Jože Drča je bil tudi pobudnik povezovanja kraja s hribovskimi zaselki in kmetijami. Žal je omahnil v letih, ko bi lahko še veliko postoril za napredek svojega kraja. Jože, ohranili te bomo v lepem in trajnem spominu.

L. T.

SPOMINI NA MLADOST V SAVINJSKI DOLINI

Že pred štirimi leti je izšla druga izdaja izredno zanimive knjige z naslovom „Neizpodbitna znamenja spremembe“. Knjigo je napisal znani švicarski zdravnik, nevropsiholog dr. Paul Parin in je posvečena v glavnem Polzeli, Gori Oljki, Novemu Kloštru, Šempetru, Gotovljam... Pisec se je rodil leta 1916 v Novem Kloštru, katerega lastnik je bil njegov oče od leta 1901. Paul je maturiral v Gradcu, kjer je začel študirati medicino, študij pa nadaljeval v Zagrebu in v Zürichu, kjer je leta 1943. promoviral. Leta 1944 sta se z ženo Goldy Parin-Matthey, ki je tudi zdravnica in je bila španska borka, pridružila našim partizanom. Nazadnje je bil dr. Parin zdravnik-kirurg pri 2. armadi JLA v Črni gori. Od leta 1946 dalje spet živi v Švici kot ugledni znanstvenik in pisec številnih razprav, še posebej z etnično-psihološkega področja.

Knjiga „Neizpodbitna znamenja spremembe“ je Parinovo prvo leposlovno delo. Se-

stavljena je iz osmih zaokroženih poglavij. Osrednjo vsebino zavzemajo piščevji spomini na mladost v Savinjski dolini v letih med obema vojnama, na partizanstvo, kakor tudi vtisi iz njegovih povojnih obiskov. Njegovi spomini na mladost so pogostokrat poglobljeni z razmišljanjem o našem človeku, o sočasnih političnih razmerah, kakor tudi o velikih uspehih našega osvobodilnega boja v povojnem življenju.

O nekaterih medvojnih dogodkih v Savinjski dolini pripoveduje simpatična, a že ostarela gospodinja in otroška varuša novokloštrskih otrok — Mica Čede, ki je imela na Parinovem posestvu vedno glavno in zadnjo besedo. Najobsežnejše je zadnje poglavje (119 strani), v katerem je zelo nazorno podana kronika o usodi štirih župnikov in njihovih far. Pričazan je gotovljski Luka Hodnik, ki je bil tudi navdušen lovec in varuh partizanov, mlajši Janez Zec in njegove težave med farani onstran Mrzlice (najverjetneje v

Hrastniku). Zelo plastično je orisan župnik Pavel Strelec, ki je bil zagrizen pravdač; njegovo smrt je povzročil nemškotarski kmet. Najbolj izobraženi dušni pastir je bil dr. Peter Ribar na Polzeli, ki se je po vojni aktivno vključil v novo življenje.

Globoko spoštovanje do naše dežele in njenega človeka se kaže tudi v tem, da pisatelj dosledno piše vsa imena v slovenskem jeziku, kar je danes že prava redkost v tujejezičnih leposlovnih delih (knjiga je pisana v nemškem jeziku). Čeprav tu in tam zasledimo nekatera netočna tolmačenja in površne sodbe o posameznih dogodkih, pa vendarle lahko zapišemo, da je Parinova knjiga dragoceno pričevanje o življenju in njegovih spremembah v Savinjski dolini med obema vojnama in po drugi svetovni vojni.

Najsklenem z željo in upanjem, da se bo našla katera izmed slovenskih založb in ponudila slovenskemu bralstvu Parinovo delo. M. Natek

IZ BOLNIŠNICE NA VEŠALA

V zimski ofenzivi proti partizanom leta 1945 so v Zgornji Savinjski dolini gorenski domobranci skupaj z Nemci odkrili v Podvolovljeku bolnišnico. V njej je bilo preko 60 ranjenih partizanov, za katere so sodili, da so že zdravi in so jih v Ljubnem ob Savinji postrelili. Nekaj negibnih pa so odpeljali v celjsko bolnišnico.

Ljudje so upali, da bodo Nemci in domobranci vsaj do neboljnih prizanesljivi in da jih bodo obravnavali kot vojne ujetnike. V celjsko bolnišnico so jih pripeljali 6. februarja 1945. Tu so jih vpisali v knjigo sprejemov. Vsak je dobil svojo številko. Namestili pa so jih v sobo na kirurškem oddelku, ki je bila zastražena z nemškimi policisti.

Lovro POLANČIČ, ranjenec s prestreljenimi koljeni, je dobil št. 5946. Franc RABUDA, težak ranjenec, skoraj negiben, je bil št. 5742; Franc Valte, s

prestreljeno nogo, ki se je gnojila, pa št. 5944. V sobi so bili pred njimi že drugi ranjeni partizani, ki so jih Nemci ujeli v borbah. Tu je bil ranjenec Tomšičeve brigade Franc CVIKL. Ujeti VDV-jevec Stanko BABIČ brez leve roke. Odricali so mu jo, ker ga je zadela dum-dum krogla. Tu je bil še Anton ARISTOVNIK z zlomljeno nogo. Z njimi je bil ranjenec Šerčerjeve brigade Ivan JUNEŽ in težak ranjenec Jože KOVAČIČ iz Zagorja.

Vsi ranjenci so upali, da bodo kljub težkemu stanju dočakali svobodo. Čeprav so bili v bolnišnici zastraženi, so od vseh strani prihajale vesti, da se našim krajem približujejo partizanske brigade, ki jih bodo osvobodile. Nemir pa je nastal med njimi, ko so slišali, da so partizani ustrelili celjskega kresfirerja Dorfmejstra in da bodo Nemci streljali talce.

Francu Valte so medicinske

sestre povedale, da je določen za nek transport. Kljub temu da ni bil do kraja prepričan, da bi ga ustrelili kot talca, saj je bil negiben, je napisal domačim poslovilno pismo.

Drugi ranjenci v sobi niso napisali poslovilnih pisem, ker so menili, da Nemci takšne brutalnosti ne bodo naredili, saj bi bilo to proti vsem mednarodnim normam in konvencijam. Vendar se je zgodilo. General Rösener, Kurt Stage in Georg Kramhöller so jih določili za talce z obešenjem. S tem so se maščevali za ubitega nacističnega funkcionarja Dorfmeistra.

Z obešenjem 100 talcev na Stranah pri Frankolovem je okupator zagrešil zadnji veliki zločin nad slovenskim narodom. 12. februar 1945 bo za vedno zapisan kot črn dan naše zgodovine.

—ec

SAVINJSKA DOLINA POD UDAROM NEMŠKIH VOHUNSKIH SLUŽB • Piše: Ivan Jurčec-Tomo

Zaradi najdbe partizanskega arhiva pri Bočni so Lurkerjevi gestapovci v Celju in nacistični funkcionarji v Mariboru dvignili velik hrup.

Na stabnih razgovorih je Lurkerjev namestnik SS hauptsturmführer Kurt MACK poročal o zajetju člana OK KPS za Savinjsko dolino Franca Grila in o odkritju partizanskega arhiva (18. julija 1942). Uiberreitherjev namestnik dr. Müller-Haccius je ocenil, da je gradivo važno, zato ga je bilo treba takoj prevesti in preučiti. Strohmeyerjev vohun Ivan RUS „Medved“ je nacistom napravil veliko uslugo, svojemu narodu pa ogromno škodo. Nemški okupatorji so slovenski narod že prej obsodili na uničenje, sedaj pa so imeli vzrok, da so s podvojeno silo obsojali pripadnike NOB na smrt in na izgone v taborišča.

Do kakšnih informacij je prišel gestapo, povedo Lurkerjeva poročila (8. avgusta in 15. septembra 1942), ki jih je poslal na Bled generalu Ervinu RÖSENERJU in glavnemu varnostnemu uradu (RSHA — Reichssicherheitshauptamt) v Berlin.

Lurker in njegovi specialni sodelavci in pomočniki so dokaj jasno spoznali, kako je organizirana NOB. Ugotovili so, kako je organizirana Osvobodilna fronta, Partija (KPS), kurirske zveze, Narodna zaščita... Dobili so podatke, katere partizanske enote operirajo na področju Savinjske doline, Revirjev in Kamnika.

V enem od svojih poročil je Lurker zapisal: „STALNO UNIČEVANJE TERENSKIH ORGANIZACIJ POMENI UNIČEVANJE OBOROŽENIH PARTIZANSKIH FORMACIJ.“

Iz raznih gestapovskih dokumentov je mogoče zaključiti, da so Lurkerjevi oficirji v štabu KDS v Celju skupno z oficirji iz izpostave Hermanna JUNGA vsoto dejavnost usmerili na terenske organizacije OF. Vedeli so, da so to baze prehranjevanja partizanskih oddelkov, vir informacij in mobilizacije novih sil v NOV.

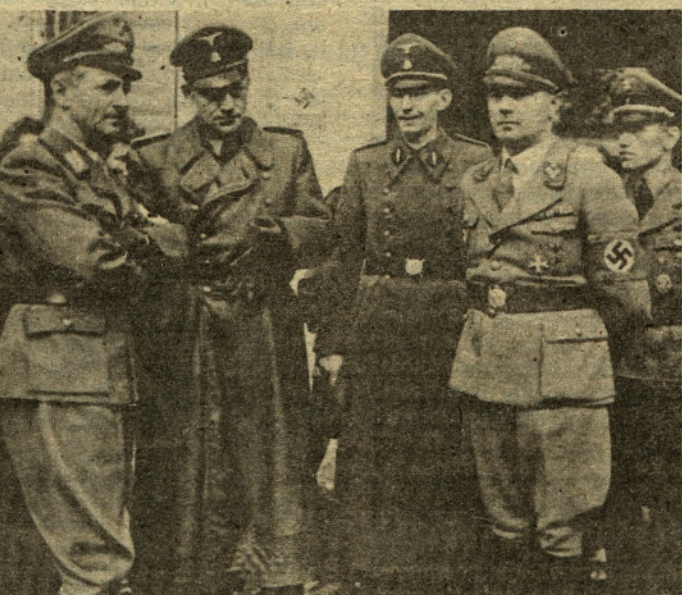
Iz akcij, ki jih je Lurker s svojimi oficirji organiziral leta 1942 proti osvobodilnim organizacijam na terenu, je razvidno, da so mu gestapovske centrale in nacistični veljaki poslali izvežban kader.

Njihove premetene metode, dopolnjene z podatki, ki so jih gestapovci dobili pri mučenjih aktivistov, so jim prinesle rezultate, s katerimi se je balah tudi celjski kresfirer Anton Dorfmeister. Za naš narod je bilo tragično dejstvo, da smo bili pod udarom zelo nevarnega sovražnika. Čisto vsega verjetno še ne vemo, kako črna so bila za nas imena Lurkerjevih oficirjev, ki pa so jih nacisti kovali v nebo:

SS sturmbannführer dr. Hans BAUER, SS hauptsturmführer Erwin BRANDT (roj. 4. 3. 1899), SS Hauptsturmführer Josef STROHMEIER, SS sturmscharführer Paul BUCHWALD, SS sturmscharführer OTTO WAHRENBURG, SS hauptsturmführer Alfred MAYER, SS Sturmscharführer Ernst BRANDES, SS obersturmführer Hans OFFENBECK, SS hauptsturmführer Adolf MATEIEWSKY, SS sturmscharführer Friedrich MARGREITER, SS sturmscharführer Kurt ZIBELL, SS hauptsturmführer Gustav FAST kriminalni komandant FRITZ HIMMEL...

Vodja izpostave gestapa Hermann JUNG in vodja SD izpo-

stave Fast Gustav sta morala biti vsem Lurkerjevim oficirjem na razpolago. Sepp STROHMEIER se je najbolj naslonil na Jungovega oficirja Herberta Augustina. O Augustinu je njegov šef Jung v karakteristiki zapisal: „Oberscharführer Herbert AUGUSTIN je priden

Dr. Siegfried Uiberreither (levo) in Anton Dorfmeister (desno) po sestanku s SS oficirji, kjer so se dogovorili za ukrepe proti Slovincem.

krajšek in Ivana Steblovnika in uničil vso organizacijo OF. Aretiranih je bilo 78 aktivistov, od tega 45 ustreljenih...

Iz gestapovskega gradiva je spoznati, kaj so opravljali posamezni Lurkerjevi člani štaba KDS.

Tako je kriminalni sekretar SS sturmscharführer Otto WAHRENBURG spretno vodil Franca Grila „Chamberlaina“ in odkril organizacijo OF v Preboldu oz. Spodnji Savinjski dolini. Wahrenburg je vodil šolo izvidnikov v Celju, obravnaval je zadevo sekretarke Tončke Čec. Iz dopisa 19. 3. 1943, ki ga je pisal na SIPO in SD v Maribor, je razvidno, da je nameraval zajeti aktiviste Rudija in Betko Čilenšek, Račeka Matevža-Pongraca, Albina Vipotnika-Strgarja, Ludvika Zupancalva... Wahrenburgovim gestapovcem (iz izpostave) Karlu Niederbergerju, Francu Wiegelu in Francu Mitterhöferju je uspelo nekaj članov OF aretirati. Ni pa jim uspelo zajeti preizkušenih aktivistov.

(dalje)

TO STRAN NAMENJAMO KMETIJSTVU

Obrestovana pridnost in ljubezen do živine

BRIŠNIKOVA TOVARNA MLEKA

Brišnikovi v Prekopi so zgle- den primer, kaj zmore v tržno proizvodno usmerjena kmetija, če je v rokah ljudi, ki imajo po- leg pridnosti tudi ljubezen do živine. Njihova rodovniška čre- da s 27 kravami — frizijkami — je v minulemu letu dala na trg 145.000 litrov mleka. Brišniki kajpak spoštujejo pregovor, da krava pri gobcu molze. Res pa je tudi, da so razveseljivi proiz-

bodo dohodek kmetije iskali predvsem v mlečni proizvodnji, so vso zemljo usmerili v pro- izvodno krme. Seveda pa zem- lje ni dovolj, da bi lahko prehrani- li čredo, ki šteje 48 krav in mladih živali. Zato imajo nekaj zemlje v najemu. Vsa zemljišča tako obdelujejo in gnojijo, da jim travniki dajejo letno po pet košenj. Na njivah pridelajo ve- liko koruze, ki jo silirajo ali dru-

travnikov pospravimo le po dve košnji ali pa zgolj eno. „Mlad človek, ki redi na kmetiji sedem glav živine, ne prigrisopari toli- ko, da bi lahko od dohodka do- stojno živel, zato išče izhod v tovarni,“ pravita Brišnika.

Ko sta se pred leti Franc in Marta odločila za gradnjo hle- va, sta načrtovala 50 stojišč, in danes, ko je hlev že domala poln živine, jima ni žal, da sta se tako odločila. Gradila pa sta tudi smotrno, saj ju je stojišče

sko prirejo kot na pr. v Vojvo- dini. „Seveda bi bilo treba kar najboljše izkoristiti možnosti proizvodnje živalske krme na domačih tleh, to je na zemlji, ki jo imamo. Žal za to še nismo našli pravega modela,“ je ugotavljal Franc Brišnik.

Na kmetiji ne varčujejo pri nabavi gnojil, saj to tudi ne bi bilo varčevanje, ko pa le z dodatnim gnojenjem lahko pridelajo dovolj krme. Letno potrosijo vsaj 14 ton mineralnih

gnojil, katerim dodajajo gnojev- ko. Zemljišča imajo v glavnem arondirana, živino pasejo od spomladi do jeseni. V hlevu po- magajo tudi otroci. Sin Andrej se bo po končani osnovni šoli vpisal na kmetijsko šolo, sta- rejšo hči Darjo pa veseli študij veterine. Tako na kmetiji odra- šča mladi rod, ki bo nadaljeval in uresničeval zastavljene načrte sedanjih gospodarjev Franca in Marte Brišnik.

Lojze Trstenjak

Franc Brišnik in sin Andrej med našim razgovorom

Pogled na čredo krav frizijske pasme v hlevu Franca in Marte Brišnik v Prekopi

Foto L. Korber

vodni dosežki rezultat dolgolet- ne skrbne odbire in selekcije najboljših živali. V tem imata Franc in Marta Brišnik nedvom- no bogate izkušnje.

Ko sta pred šestimi leti začela graditi novi hlev, sta se odločila za holandski način, ki ob domi- selni razporeditvi prostorov (živali v hlevu se prosto gibljejo) omogoča tudi higiensko čisto mleko. Krave prihajajo na molzišče, ki je urejeno tako, da namože mleko brez škodljivi- vih zunanjih vplivov odteka po ceveh v priročno mlekarno, tu pa ga odpremljajo naprej na trg oziroma v mlekarno.

Ker so se Brišniki odločili, da

gače pripravijo za živalsko kr- mo. Brišnika gospodarita z računico v rokah, saj se zave- data, da jim zgolj nakup dragih močnih krmil ne bi zagotavljal zaželenega dohodka.

Za gradnjo hleva sta najela 480.000 dinarjev kredita, ki sta ga do letos že odplačala. „Če bi imela možnost, bi najela še nekaj zemlje in jo intenzivirala za proizvodno krme. Storili bi vse, da bi jo usposobili za inten- zivno proizvodnjo,“ je dejal Brišnik. Ugotavljali smo, da zemlje še zdaj ne izkoriščamo tako, kot bi lahko in tako ne pri- delamo dovolj krme za večjo proizvodno mesa in mleka. S

stalo vsega le 27.000 dinarjev.

Brišnika menita, da so naj- boljše rešitev oziroma pot do boljše preskrbe z mesom in mlekom „mini“ farme, še zla- sti, ker v Sloveniji nimamo tako dobrih pogojev za veliko farm-

Z urejanjem voda do večje pogače

Neurejeni potoki in druge vode nam občasno še vedno povzročajo veliko gospodarsko škodo. Tudi v Savinjski dolini so še predeli, kjer kmetije ugo- tavljajo škodo zaradi poplav, ki nastopajo ob vsakem večjem deževju. Škoda pa trpimo tudi zaradi zamočvirjene zemlje, saj je znano, da na takih zemljiščih uspeva kislja trava, polja pa dajejo skope pridelke.

Lahko zapišemo, da smo v povojnih letih že veliko storili za odpravljanje te nadloge, saj ne mine leto, da ne bi končali kakšne melioracije, namakanja ali osuševanja.

V našem sestavku se bomo omejili na problem voda po- tokov Bolske, Trnavce in Konjščice. Naštete vode kme- tovalcem povzročajo sive lase, saj so ti potoki močno hudourniški in poplavni. Doslej smo jih le delno regulirali in ukrotili.

Trnavco smo začeli siste- matično urejati v letih 1960 in 1961. S tem se je izboljšala plodnost zemljišč na desnem bregu. Z ureditvenimi deli pa je struga Bolske dobila hitrejši tok in to je povzročilo, da je začela trgati nabrežine pod Grajsko vasjo.

Hudourniške Konjščice kljub izdelanim idejnim načrtom še vedno nismo regulirali. Tu je še vedno zamočvirjenih cca 50 ha

zemljišč. Z regulacijami in osuševanjem bo to zemljo možno vsestransko izboljšati in na njej doseči večjo rodnost.

Izkušnje kažejo, da je smotr- no zemljišča po opravljenih melioracijah zložiti, saj je to pot do racionalnejše obdelave in pocenitve stroškov pridelave. Zato je kmetijska zemljiška skupnost dala pobudo za ko- masacijo, ki naj bi zajela področje na vzhodu po ce- sti Šentrupert—Kaplja vas—Prebold, na severu bi tekla me- ja po magistralni cesti do Šentruperta do naselja Brode, na jugu pa po Bolski od Pre- bolda do Grajske vasi in Tabo- ra, pa zopet po Bolski do zaselka Brode pri Vranskem itd.

Celotno območje obsega 585 ha s 639 udeleženci, ki imajo 2.350 parcel. Kako razdroblje- na je ta zemlja, kaže podatek, da meri ena parcela v poprečju le 2.350 kv. m. Obdelovanje zemlje je v takih pogojih kajpak zamudno in drago, zato bo zložba velika pridobitev.

Letos naj bi začeli urejati Bolsko pod Grajsko vasjo v dolžini 730 metrov, kar bo stalo 23 milijonov din. Sredstva bo dala območna skupnost Savi- nja—Sotla, sredstva za ko- masacijo pa bodo zagotovili: Zveza vodnih skupnosti Slo- venije (65%), SO Žalec (25%), 10% pa Kmetijska zemljiška skupnost občine Ža- lec.

T. L.

Lojze Trstenjak

Aktualno:

Bomo ob obilju koruze primorani živino poklati?

Neurejeni cenovni odnosi na domačem trgu, ki še posebej veljajo za koruzo, že nekaj časa povzročajo sive lase kmetoval- cem — rejcem živine. Problem, ki jih tare, je v tem, da pridelo- valci koruze nočejo prodajati po dogovorjeni ceni — 17,70 din za kilogram. Koruzo imajo raje v skladiščih in čakajo višjo ceno, mešalnice močnih krmil pa nimajo več surov in tako nam kljub lanskemu letu ni grozi pokol živine.

Mešalnice koruze ne smejo plačevati po tržni ceni, ki se je gibala že med 24 in 25 dinarji za kilogram, kar je bilo vseka- kor pretirano. Pridelovalci se izgovarjajo na dražja mineralna gnojila in zaščitna sredstva pa tudi na višje stroške obdelave zemlje. Pravijo, da bi si s prodajo koruze po 17,70 din za kilogram nakopali izgubo.

Čeprav je res, da pridelovalci koruze vse naštetu res plačujejo po višjih cenah kot kdajkoli poprej, jim dogovorjena cena 17,70 din ne prinaša izgube, saj je znano, da polna lastna cena pridelovalce koruze ni stala nad osem dinarjev pri kilogramu, ob rekordnem pridelku pa še manj. Zakaj potemtakem vztrajati pri ceni 24 do 25 dinarjev in s tem pehati v negotov položaj živinorejce? Vse kaže, da gre za gluha uše- sa tistih, ki imajo v rokah koru- zo oz. za sicer vse bolj zaskrbljujoč položaj naše živinorejce. Pa bi se lahko zavedali, da bi pokol živine imel kaj slabe posledice za vse potrošnike, saj bi se znašli brez mesa.

K temu je treba dodati, da družbena posestva in kombi- nati nimajo več zalog, te so pri zasebnih pridelovalcih, ki pa špekulirajo, češ, če ne bo koruze na trgu, bodo zanjo plačali še tako visoko ceno. Položaj je sedaj tak, da imajo mešalnice v Sloveniji zalog koruze le še za kak mesec ali nekaj tednov, potlej pa bo- do morale, če si ne bodo zago- toville surov in, ustaviti proiz- vodnjo. V hudi zagati bi se s tem znašli zlasti tisti živinorejci, ki večji del krmil kupujejo na trgu, takih pa je v Sloveniji precej.

Bralce bo gotovo zanimalo, kakšne zaloge ima Hmežadova mešalnica v Žalcu? Rekli so nam, da imajo koruze še do aprila, za naprej pa so zaskrbljeni, saj je očitno, da koruze po dogovorjeni ceni ne bodo dobili, draže pa je ne smejo plačati. Precej na slab- šem z zalogami so ostale mešalnice v Sloveniji. Da ne bi posegli po skrajnem ukrepu (da bi pričeli klati živino), ponekod napovedujejo, da bodo živino prehranjevali tudi s pšenico, če ne bo koruze oziroma močnih krmil. Takšna rešitev je vsek- kor boljše kot pokol živine, zla- sti če gre za kvalitetno čredo, do katere so se živinorejci težko dokopali.

Že nekaj časa trajajoči neurejeni cenovni odnosi v prodaji koruze kot ene osnov- nih živinskih krmil narekujejo rejcem kar največjo lastno proizvodnjo koruze in druge živinske krme.

Start nove mlekarne v aprilu

O tem, zakaj nova mlekarna pri Arji vasi še ni začela obrato- vati, ne kaže razglabljati. Bilo je vse preveč ovir, da bi jo lahko odprli že ob novem letu, kot smo napovedovali. Sedaj smo v februarju in ljudje se sprašujejo, kdaj bo ta naša osrednja inv- esticija regijskega pomena sled- ničji nared za proizvodnjo?

Hmežad Žalec nosi pri tej no- vi naložbi nedvomno najtežja bremena, zlasti še, ker je med tem prišlo do večjih podražitev, tako da se bodo celotni stroški gradnje in opreme in vsega dru- gega, kar je treba za nemoteno obratovanje, povzpeli od predvidenih 520 na 870 milijonov dinarjev. Samo za dodatne višje obresti bo treba odšteti 60 milijonov dinarjev, kar je veliko denarja. Omenjajo pa še druge težave, ki so vpliva- le na zakasnitev dograditve.

Se vedno ni rešeno in ureje- no vprašanje nemotene oskrbe z vodo. Vodo so najprej iskali na desnem bregu Ložnice, ko pa so ugotovili, da bi bila zaradi tega črpališča vprašljiva proiz- vodna na 30 ha hmeljišč, so začeli vodo iskati na levem bregu, tu pa so ugotovili, da ni dovolj vode. Problem bodo

razrešili s sodelovanjem žalskega vodovoda z izkoriščanjem novega črpališča v Libojah. Ko- lektor je zgrajen, ni pa še čistilne naprave, za kar se je si- cer obvezala občina Žalec.

Problemi so nastali tudi zaradi zakasnele dobave neka- tere opreme, ki so jo bili dolžni v predvidenem roku izdelati domači proizvajalci. Med te sodijo LTH Škofja Loka, ki je zakasnila z dobavo naročenih kompresorjev, pa Alchrom Ru- še, ki je kasnil s cisternami za mleko. Težave so tudi v tem, ker investitor še nima energet- skega soglasja, ki bi ga sicer moral dobiti že leta 1981. Sedaj so v izdelavi projekta, da bi imela mlekarna v doglednem času za pogonsko gorivo plin. Pomeni, da bo začetna proiz- vodnja stekla najbrž brez uporabnega dovoljenja, ki bi ga dobili naknadno.

So pa še druga, na prvi po- gled drobna vprašanja, kot na pr. oskrba ustreznega papirja za pakiranje mleka. Tak papir smo doslej uvažali, ker ga naša pa- pirniška industrija ne izdeluje. Pomeni, da bo treba zagotoviti devize za uvoz. Konzorcij, ki ga snujejo, bo preučil in poiskal

možnosti, da bi problem papirja za pakiranje rešili doma, a če se že ni možno otrestiti uvoza, da bi uvažali kot surovino zgolj cenej- šo celulozo.

Odkup in proizvodnja mleka na celjskem območju sta v porastu, na osnovi tega lahko sklepamo, da prizadevanja za večjo proizvodnjo niso bila zam- an. Tako se je odkup mleka na šmarskem območju med tem povečal za 25%, na osta- lem pa za 11%. Ker pa je intenziviranje pridelovanja ži- valske krme in proizvodnje mle- ka v polnem razmahu, lahko v doglednem času pričakujemo, da bo lahko nova mlekarna obratovala s polno zmogljivo- stjo.

Ker nova mlekarna sodi med objekte splošnega gospodar- skega pomena in bo s svojo proizvodnjo nedvomno pripo- mogla k boljši preskrbi slovenskega trga z mlekom in mlečnimi proizvodi, bi bilo prav in pošteno, da bi omenjene po- dražitve in sploh večje stroške nosili vsi združeni investitorji.

Eno je gotovo: izgradnjo nove mlekarne so narekovale potrebe.

Lojze Trstenjak

Hmežad

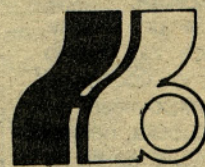
DO NOTRANJA TRGOVINA
TOZD MALOPRODAJA
ŽALEC tel.(063) 710-416

KMETIJSKO TEHNIČNI PRODAJNI CENTER

Posebej vas želimo opozoriti, da so v prodaji: traktorske kabine vseh vrst, kosilnice Rex combi (univerzal in special), korita za svinje, sejalnice za koruzo, semena vseh vrst, škropiva, ročna orodja za vrtilčkarje in blago iz širokega programa Blagovnice.

VAŠ NAKUP OD VIJAKA DO TRAKTORJA

blagovnica

hmežad.

Biti delavka, mati, samoupravljalka

Ženska. Spočeta tako kot moški. Za življenje, delo, veselje, žalost in smrt. Pa vendar je njeno življenje dolga stoletja živelo drugačno, težavnejšo pot. Teža razmerij v različnih dobah in sistemih jo je izničevala. Diskriminacija in izkoriščanje njene neenakopravnosti sta jo nujno vodila k uporabi, k revolucionarni miselnosti.

Tako je nekoč razmišljala in zapisala svoje misli Cveta Mikuž. Tako podobna mnogim drugim iz njene generacije ob koncu dvajsetih let, pa vendar tako drugačna od žensk, ki se niso „prebijale skozi zasede v dneh vojne vihre, gazile sneg v strme bregove, bodrile ranjence in jih vračale v življenje za nove borbe.“

Življenje je eno, knjige drugo

Pršla sem k njej, da sva pokramljali o vlogi, kakršno ima ženska v današnji družbi. Je takšna, kakršno vidijo formalno pravni predpisi ali takšna, kakršno opisujejo knjige? Ali pa čisto nekaj tretjega — splet vsakdanjih skrbi o tem, kako bo odpravila v šolo otroka, kdaj postorila vse potrebno na delovnem mestu in v domači kuhinji?

„Brala sem razne knjige o položaju in mestu žensk,“ je začela razpredati svoje misli moja sogovornica. „No, vse je bilo lepo in prav, z vsem, kar je napisano, se strinjam. Toda, če pogledaš ob dveh skozi okno, je pa to čisto drugače. Spoštujem vse te naše avtorice, ki so knjige napisale, so pa marsikdaj čisti teoretiki,“ je dodala. In še dopolnila svojo pripoved: „Življenje je eno, knjige o položaju žensk pa čisto nekaj drugega.“

Pa ne da bi se pritoževala nad svojo vlogo ženske, le življenje pozna do obisti. Življenje ženske, matere, delavke, borke in aktivne samoupravljalka.

Med vojno že razpravljali o ženskah

Luč sveta je zagledala Mikuževa Cveta v Ljubljani. „Oče je bil tam v službi, mama tudi, knjigarnarja sta bila — oba, pravzaprav tiskarnarja,“ je razložila. Ko so v mesto pod Šmarno goro prišli Italijani, so imeli le štiriindvajset ur časa, da so pospravili svoje stvari in odšli iz njihovih krempljev. „Oče je bil po njihovem prepričanju Nemeč, ker se je rodil v Migojnicah,“ je povedala.

Tja so se tudi vrnil, za njimi pa sta ostajala streha in dom rodnega ognjišča. Le štirinajstkrat je doživljala brezskrbno pomlad, potem se je znašla med partizani. Najprej na Dobrovljah, potem kot agitprop na okraju, pa v višjem skojevskem tečaju blizu Metlike. Potem spet na Štajersko, pa v Belo Krajino v šolo oddelka za zaščito naroda.

Nad skodelicama krepke kave seževa spet na področje vloge in mest žensk. Je ostal v spominu kakšen dogodek s praznovanja dneva žena v dnevih vojne? Je o tem sploh kdo razmišljal? Zamislila se je in zmajala z glavo: „Ne, ne spominjam se nobenega takšnega dogodka. Morda zato, ker sem delala bolj kot mladinska aktivistka. Ne spominjam se, da bi kdaj kaj praznovali,“ je še enkrat rekla Vanda, kakor so jo takrat poimenovali.

So pa že takrat govorili o ženskem vprašanju. 1944 je bil v Dobrnju sestaneč, „to je bila velika stvar za slovenske ženske.“

Cveta Mikuž

Tudi šoferke so, zakaj pa ne?

Konec vojne je bil zanjo najtežji. S slikarsko natančnostjo se je v njeno srce zarisal spomin na zadnji teden vojne vihre. „Čez Kolpo smo takrat hodili. Takala brv čez reko,“ je s kretnjami rok nakazala tistih nekaj deset centimetrov. „Deževje tako, da je Kolpa kar valovila, mi pa z vozovi, ranjenci... Konji so kar bezljali, ljudje vpili... To je bilo nekaj najbolj obupnega,“ so jo obhajali trpki spomini.

So pa zato lepši in vedrejši tisti na osvoboditev, na službovanje v oddelku za zaščito naroda v Ljubljani, pa Celju, Slovenskih Konjicah, Postojni in drugod. Prav prešeren je bil njen smeh, ko je pripovedovala o pripetljajih in dogodivščinah, kot je tale: „No, zdaj že lahko povem. Takrat, ko je bila tista konferenca neuvrščeni v Beogradu, smo morali pošiljati komentarje v Beograd. In naši fantje niso vedeli, kam bi se obrnili. Pa so šli na celjsko tržnico poslušat branjevke. Prav zanimive stvari smo izvedeli, veliko je bilo navdušenja takrat med ljudmi.“

O njenem delu je tekla beseda, o tem, koliko discipline je bilo treba, pa pridnosti in samoodrekanja. „Ampak, če bi še kdaj izbirala, ne bi opravljala nič drugega. Ob tem je pogovor nanesele na poklice, na tiste, ki so samo za moški svet in tiste, med katerimi izbirajo ženske. Je to razlikovanje le zastarela miselnost ali vsakdanja resničnost? „Mislim, da je že bolj miselnost, kot pa praksa. No, res je, tovornjaka ne bi šla voziti, ne bi si upala. So pa že šoferke tovornjakov. Pa zakaj ne bi bile? Včasih si misliš, da v določen poklic ne spadaš, pa je to bolj kompleks kot pa resnica,“ je prav odločno pribila.

Ženska nekoč in danes

Na pragu devetnajstega stoletja so ženske delile usodo ljudstva, ki je živelo na izredno nizki stopnji razvoja. Poleg tega pa so ženske v nekdanji Jugoslaviji doživljale še posebno politično in ekonomsko diskriminacijo. Bile so brez političnih pravic, za enako delo pa so dobivale manjšo plačo. Diskriminacija žensk je bila v vseh predelih države tradicionalna in uradno uzakonjena. Položaj ženske v zakonu, družini in družbi je bil po državi različno urejen, pač glede na običajno pravo ter druge pravne in religiozne predpise, nastale v prejšnjih obdobjih.

Ženska je bila v vseh primerih obravnavana kot oseba brez poslovne sposobnosti in postavljena v odvisnost od očeta, moža, brata ali celo sina. V Srbiji in Makedoniji je bil v veljavi stari srbski civilni zakonik, ki je ženske za moževega življenja izenačeval z mladoletniki in slaboumnimi. Kupovanje in prodajanje žensk pa tudi mnogoženstvo so bili običaj med muslimanskim življenjem. Nezakonsko mater so povsod poniževali, nezakonski otrok pa je bil vse svoje življenje diskriminiran.

V takšnih razmerah so ženske vse bolj zahtevale, da se tudi njim odpro vse vrste šol in vsi poklici, zahtevale pa so tudi volilno pravico in sploh enake politične pravice. To so bile praviloma ženske iz razvitejših okolij in iz premožnejših slojev, ki so si pridobile neko izobrazbo in so tako spremljale boj žensk v evropskih državah, v katerih se je konec 19. in v začetku 20. stoletja razvijalo meščansko žensko gibanje. S svojim delom in bojem za enakopravnejši položaj žensk pa so pripomogle k temu, da so že leta 1911 razglasili 8. marec kot mednarodni dan vseh žensk.

Počasi in postopoma sta se mesto ter vloga ženske v naši družbi le začela spreminjati, bistveno spremembo pa je prinesla druga svetovna vojna. Milijoni delavk, kmetic, gospodinj, študentk in izobraženek so se aktivno vključili v boj za neodvisnost naših narodov, za novo družbeno ureditev, v kateri bodo tudi one enakopravne. Bile so borke v oboroženih enotah, sodelovale so v diverzantskih akcijah, v sabotažah, bile so ilegalne politične delavke na zasedenih ozemljih, kurirke in obveščevalke, zbirale in skrivale so orožje in sanitetni material. Njihove hiše so bili zbirni centri, bolnišnice in delavnice, v vojaške enote ali v partizanske bolnišnice pa so prihajale tudi kot bolničarke, negovalce so ranjence, skrbele za otroke, za hrano in za obleko, potrebno osvobodilni vojski.

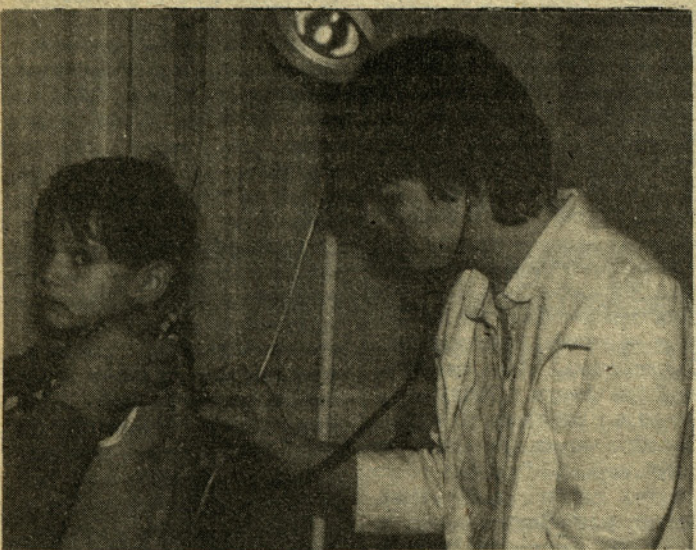
Med milijon sedemsto žrtvami druge svetovne vojne je svoja življenja darovalo okrog 620.000 žensk. Takšne žrtve pa so nujno porodile tudi določene uspehe. Odprl se je širok prostor za uveljavitev žensk oziroma za premagovanje patriarhalnega, konservativnega gledanja na žensko v zakonu, družini in družbi. V temelje nove Jugoslavije je vgrajeno tudi priznanje popolne enakopravnosti žensk v novih družbenih odnosih. Zahtevana in pričakovana je bila njihova popolna udeležba tudi v prihodnjem ekonomskem in političnem življenju države, problemi materinstva in skrb za otroke pa so bili načelno sprejeti kot skupni, družbeni problemi.

Biti delavka, mati, samoupravljalka

Velike so danes zahteve: biti mati, delavka in samoupravljalka, pa žena, tesno povezana z našim vsakdanom. Kako to uskladiti? Veliko lastnih izkušenj ima moja sogovornica, zato ji odgovor gladko zdrsnje iz ust. Imela je službo, družino,“ pa še vse izpite sem morala opravljati, ker nisem imela ustrezne izobrazbe. Vsako stopničko sem si morala priboriti.“

Lahko bi imela olajšave kot borka, „pa nisem hotela,“ je razložila. „Moja trma pač,“ je še med smehom dodala. In čez čas: „Mogoče hočeš tako dokazati samemu sebi, kaj zmoreš. Noč za nočjo sem presedela, pa mi ni žal. Mogoče ženska,“ je še razmišljala ob koncu, „ki je pred tako odločitvijo, misli — le zakaj je to treba, mi bo to sploh kdaj koristilo? Ko pa pridejo leta, ni nobeno znanje odveč, nič zaman. Če ne drugega, zadoščenje imaš, da ti ni bilo prav nič podarjenega, da si si vse zmožgel ustvariti in priboriti sam.“

Irena Jelen

Zdravstvo, izobraževanje, socialno skrbstvo, otroško varstvo in druge dejavnosti, ki jih opredeljuje pod pojmom skupne porabe, ne pomenijo zgolj porabe, temveč so enakopravni sestavni del naše družbene celote, brez katere si danes ni mogoče predstavljati nadaljnega družbenega, gospodarskega in ekonomskega razvoja.

Vsako leto je pri pripravi finančnih planov za skupno porabo potrebno upoštevati dovoljen odstotek povečanja, ki ga opredeli republika, neupoštevaje probleme, ki se zaradi takega odnosa odpirajo na posameznih področjih družbenih dejavnosti. Materialni stroški vsako leto porastejo več kot je dovoljeno povečanje skupne

porabe. Osebni dohodki delavcev na področju družbenih dejavnosti so močno zaostali za osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu. Amortizacija je bila na nekaterih področjih zagotovljena le 50-odstotno, kar je onemogočalo potrebno obnovo že zgrajenih objektov in naprav. Iz prispevnih stopenj je bilo potrebno izločiti vse investicije, sprejete s programom referenduma.

Posledice naštetih problemov se nam že močno odražajo v odnosih na področju družbenih dejavnosti. Zato bo potrebno v bodoče dobro pretehtati omejitve, da ne bo negativnih posledic v družbenem razvoju. Enako objektivno bo potrebno pretehtati postavke ali dejavnosti v programih skupne porabe, katerih neures-

KOLIKO ZA SKUPNO PORABO?

ničitev bo imela najmanj negativnih posledic. To bo terjalo dobro in temeljito pripravo v delegatskih bazah in njihovo aktivno delovanje na tem področju.

Leta 1984 so za prve tri mesece financiranja družbenih dejavnosti veljale poprečne prispevne stopnje iz leta 1983. V globalu se lahko za letošnje leto povečajo planirana sredstva primerjalno s planiranimi sredstvi iz leta 1983 za 22,4 %. Izračun kaže, da lahko za financiranje skupne porabe na

nivoju občine zberemo 1.102.037.000 dinarjev. To likšni so usklajeni zahtevki v strokovnih službah občinskih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti.

v razpredelnici so prikazane trenutno veljavne prispevne stopnje (za prvo trimesečje) in izračunane stopnje, ki naj bi veljale od meseca aprila dalje. V tretji koloni je prikazano povečanje ali znižanje prispevnih stopenj na posameznih področjih.

	Prisp. stop. I. trimes.	predlagana prisp. stop.	Razlika
Izobraževanje	4,92	5,27	+ 0,35
Socialno skrbstvo	0,77	1,04	+ 0,35
Kultura	0,37	0,45	+ 0,06
Telesna kultura	0,34	0,43	+ 0,05
Otroško varstvo po sedežu (po domicilu)	0,83	0,74	- 0,09
Zdravstvo nadomestila in soc. varnost (iz dohodka)	1,33	1,46	+ 0,13
Zaposlovanje	0,43	0,41	- 0,02
Raziskovanje	10,20	10,73	+ 0,53
	0,16	0,21	+ 0,05
	0,03	0,03	-

Izračunana in predlagana prispevna stopnja iz bruto osebnega dohodka za občinske interesne skupnosti se zvišuje od 8,99 % na 9,8 %, to je za 0,81 indeksne točke, iz dohodka pa se zvišuje od 10,39 % na 10,97 %, to je za 0,58 indeksne točke.

V programih interesnih skupnosti so upoštevana resolucijsko opredeljena izhodišča o gibanju sredstev za osebne dohodke in materialne stroške, v celoti pa so zagotovljena tudi sredstva za amortizacijo.

Pri planiranju sredstev skupne porabe za leto 1984 so vse

občinske interesne skupnosti izhajale iz planirane porabe leta 1983 (podatkov o realizaciji odhodkov — zaključnih računov za 1983 žal še nimamo). To pa predstavlja poseben problem, zlasti na področju zdravstva, kjer običajno prihaja do prekoračitev planov oz. do negativnega poslovanja predvsem bolnišničnih TOZD-ov. Majhne prekoračitve na področju zdravstva pa pomenijo za skupen obseg mnogo, saj namenjamo za financiranje zdravstva skoraj polovico vseh zbranih sredstev.

Predlog porasta sredstev za zdravstvo je le dvaodstotno, ker so se nadomestila za boleznine prenesla v združeno delo. Za pokritje izgube na področju zdravstva pa so se že doslej in se še bodo morali v bodoče zagotoviti sredstva iz vseh interesnih skupnosti.

Občinska izobraževalna skupnost zagotavlja med drugim tudi sredstva za tri nove oddelke v osnovnih šolah in sredstva za uvedbo celodnevne šole v Libojah. Pri prevozih otrok je upoštevana 35-odstotna rast stroškov.

Občinska skupnost socialnega skrbstva zagotavlja v programu sredstva za izvajanje nove zakonske obveznosti — varstva invalidnih oseb. Ta predpis se bo začel izvajati maja letos. Centru za socialno delo pa so zagotovljena povečana sredstva za opravljanje

računovodske službe in za pokrivanje stroškov, ki so nastali s preselitvijo v druge prostore.

Občinska telesnokulturna skupnost zagotavlja program 2.400.000 dinarjev za pokrivanje s sporazumom prevzetih obveznosti do rekreacijsko turističnega centra Golte.

Povečane obveznosti planira tudi občinska skupnost za zaposlovanje in sicer za zagotavljanje zavarovanja brezposelnih, za republiško solidarnost in za prevzem izplačila štipendij iz združenih sredstev.

V občinski skupnosti otroškega varstva namenjajo nekaj sredstev za reševanje težkih prostorskih problemov (Žalec, Liboje).

Od 66 občin v slovenskem prostoru ima trenutno kar 49 občin večjo prispevno stopnjo kot pri nas. Nižjo prispevno stopnjo pa le 16 občin. S predlaganim relativno nizkim povečanjem prispevnih stopenj v globalu bomo še vedno uvrščeni med tiste občine, ki imajo nizke prispevne stopnje, kar pomeni, da sta bruto masa osebnih dohodkov in pa dohodek za financiranje družbenih dejavnosti pri nas manj obremenjena kot v večini slovenskih občin.

M. Štorman

BILI SMO V GALICIJI

Nič jim ni bilo podarjeno

Popotnik, ki se mimogrede ustavi v gališki krajevni skupnosti in povpraša domačina po zanimivostih kraja, bi bržkone spravi v zadrego oba. Domačin bi v pisnem mozalku le s težavo odbral tiste, ki so najbolj značilni, popotnik pa bi spoznal, da je njegov postanek prekratek za več kot bažen pogled na raznolikost pokrajine, ljudi, zgodovine.

NAJDEBELEJŠI KOS KRUHA JIM REŽE ŽIVINOREJA

Tod so v glavnem doma kmetje: veliki in majhni, pa tisti, ki hodijo v službo in se s kmetijstvom ubadajo po končanem delu. Industrije v tej krajevni skupnosti ni, razen kamnoloma in asfaltne baze, ki sodita k celjskemu Cestnemu podjetju. Skoraj petsto domačinov se vsak dan vozi na delo v Titovo Velenje, Celje, pa v Liboje in Žalec. Še pred leti so morali krajanje hoditi v Pirešico, kjer so ustajali le medkrajevni avtobusi, danes pa držijo avtobusne poti tudi do Galicije.

Tudi razvoju obrti je nekaj kar dobro kazalo — premogli so po nekaj čevljarjev, šivilj, pa krojačev in tudi kakšen kovač je bil vmes. Tam, kjer so se nekaj vrtela mlinska kolesa, stojijo mlini danes le še kot pomniki časov, ki otekajo. Zasebno obrtništvo je v teh krajih danes bolj na redko posejano, nekaj zanimanja je le za strugarstvo, avtoprevoznništvo, pleskarstvo in pa zidarstvo.

Z ZDRUŽENIMI MOČMI DO NOVIH OBJEKTOV

Presneto bi se uštel tisti, ki bi nameraval kar na en mah

z lastnim delom, uredili in z asfaltno preobleko prevlekli kar lepo število cest; tisto „ta glavno“ od Velike Pirešice do Galicije, odcepa v Železno, Zavrh in Pernovo, pa cesto proti Celju... Nasploh ljudje v teh šestih zaselkih znajo zavihati rokave in skupaj poprijeti za delo. S skupnimi močmi so se dokopali do cest, vodovoda, vrtca, kjer je poskrbljeno za varstvo enainštiridesetih malčkov, ter številnih drugih objektov.

Danes kliče po asfaltni odeji le še kratek odcep do pokopališča in pa cesta v Hramše. No, tu pa, roko na srce, so malce krivi tudi sami. Za ureditev in asfaltiranje ceste v ta zaselek tik ob meji s celjsko občino je bil pred časom zbran že ves potreben denar, le krajanje so si malo preveč skočili v lase, zaradi česar še danes ubirajo pot po makadamu.

DOM JE LAHKO KRAJANOM LE V PONOS

Lepi in mirni so zaselki v gališki krajevni skupnosti. Ravno prav je travnikov tam okrog, ravno-prav gozdov, da si je marsikdo želel pognati korenine v teh krajih. In ravno pravšnji je bil kraj Pernovo, da so pred štirimi leti tamkaj postavili nov dom oskrbovancev.

Prišli so iz vseh koncev celjske regije. Ljudje različne starosti, različnih značajev, a vsak s svojo življenjsko zgodbo. Preko stošestdeset različnih človeških usod, ljudi, ki jim zdaj teče življenje po uglajenih in utečenih kolesnicah. V novih, nič več dotrajanih in ostarelih zidovih, kakršni so ponavadi namenjeni ostarelim in na rob družbe odmaknjenim ljudem, skrbi za psihično neozdravljivo bolne oskrbovance preko petdeset članov kolektiva.

Še vedno pa stojijo ob novem domu zidovi stare graščine, kjer so pred leti živeli oskrbovanci. Zob časa jih je že krepko načel, zadnje leto pa so v upravi doma Nine Pokorn vzeli vso stvar v svoje roke. Preuredili in obnovili so stare kletne prostore, zamenjali streho, letos pa bodo začeli preurejati notranjost. S tem bodo pridobili prostore za delovno terapijo; z napeljav vodovoda, obnovitvijo električnega omrežja in centralnim ogrevanjem pa bodo pridobili tudi nekaj prostorov za svoje varovance. Ob vsem tem pa bodo kakšen kotiček odstopili krajevni skupnosti in kulturnim skupinam, da bodo lahko vodile za svoje nastope.

ZIVAHNA KULTURNA DEJAVNOST

Po številu prebivalcev sodi gališka krajevna skupnost med manjše v žalski občini. Toda zares le po številu, kajti že površina je velika, velika in slikovita pa je njihova kulturna dejavnost, zlasti v zadnjem času.

Šola in ob njej cerkev—tipična podoba slovenskih vasi. Takšno je tudi središče krajevne skupnosti Galicija. (Foto: L. Korber)

Kulturnemu udejstvovanju so se zapisali mnogi. Svoj interes so našli v petju, bodisi v mešanem pevskem zboru v Galiciji ali pa v oktetu Boris Kidrič, ki prepeva v Pirešici. Imajo dva narodnozabavna ansambla, na kulturnem področju v krajevni skupnosti pa so pridni tudi člani dramske skupine Prosvetnega društva Velika Pirešica ter šolarji obeh podružničnih šol. Le-ti so skupaj z varovanci vrtca nepogrešljivi na vseh proslavah in prireditvah v kraju.

Osebna izkaznica kraja

število prebivalcev: 1551
površina: 1863 hektarov
število gospodinjstev: 349
zaposleni: 498
naselja: Galicija, Zavrh, Hramše, Velika Pirešica, Železno in Pernovo

Iz Galicije se je v svet napotil tudi priznan slovenski slikar Dore Klemenčič. Izšolal se je na zagrebški slikarski akademiji, dolga leta pa je živel in ustvarjal v Ljubljani, kjer se nahaja še danes. O njegovem delu so pred leti kritiki zapisali, da je njegova umetnost „poštena, močna in je podoba resnice. Je umetnost, ki je življenje.“ Za njim je v svet umetnosti potegnili tudi Antona Hermana.

PRED OGNJEM DOM VARIJUJEJO

Od nagnetenih hiš, iz katerih moli cerkveni zvonik, se vijugasta pot spusti navzdol do gasilskega doma Pernovo. Za varnost krajanov pred ognje-

Med krajanje, zlasti starejšimi, krožijo različne pripovedi o izvoru imena Galicija. Nekateri vedo povedati, da je ime v te kraje zanesel njihov cerkveni patron sv. Jakob. Le-ta jo je bojda prinahal iz Španije, od tam pa naj bi s sabo prinesel tudi ime kraja. Naj bo domneva pravilna ali ne, krajanje izročila svojih prednikov ne puščajo vnevar, temveč ga zvesto prenašajo mlajšim rodovom.

nimi zublji so v teh krajih poskrbeli pred več kot petdesetimi leti. V društvu je takrat sodelovalo okrog trideset članov. Leta 1932 so dobili svoje prostore, kjer se člani sestajajo še danes. Okrog šestdeset jih je, poleg članske desetine imajo tudi mladinsko, gasilsko enoto

Vodovodno omrežje že nekaj časa kliče po obnovi in razširitvi, prostori za delo krajevne skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in kulturnih skupin si svojega imena niti ne zaslužijo. V gališki krajevni skupnosti bi radi okrepili tudi avtobusne zveze,

pa so zaradi velikih razdalj organizirali tudi v Zavrhu.

V prostorih gasilskega doma stoji danes avtomobil, gasilska črpalka, oprema in nove cevi, ki so jih kupili lani skupaj z novo štiristolitrsko črpalko, med zadnje pridobitve pa sodita tudi aparat in obleka za gašenje kemičnih požarov.

DROGOVI SO, KABLI PA...

„V Galiciji,“ bi rekel kdo, „imajo pravzaprav vse. Ceste so asfaltirane, vodovod imajo, odprti sta dve trgovini in dve podružnični šoli, za varstvo in vzgojo najmlajših so poskrbeli v vrtcu.“ Toda napačna bi bila presoja, ki jo mimogrede opravi popotnik. Marsikaj je, kar domačinom še manjka.

predvsem pa že končno uredili vsaj kakšno pokrito postajališče.

Takšne in podobne težave pa so pravzaprav nič v primerjavi s tistimi, ki jih imajo v kraju s telefoni. Doslej imajo le tri priključke — na asfaltni bazi, v domu Nine Pokorn in v prostorih krajevne skupnosti. Lani so domačini postavili drogove za priključka na podružničnih šolah Velika Pirešica in Galicija. Z grenkim nasmehom krajanje povedo, da bodo najbrž drogovi prej zgnili, kot se jih bodo usmili delavci celjskega PTT-eja. Le-ti se namreč že lep čas izgovarjajo, da priključkov ni zaradi pomanjkanja kablov. Vsa reč pa niti ne bi toliko burila krvi krajanov, če ne bi šlo le za dva priključka, za katera pa so seveda že zdavnaj poravnali račun.

Irena Jelen

Hramše so moja majhna domovina z lepoto bogato obdarjena, z bogastvom skopo odmerjena.

Med brajdami s šmarnico in izabelo so stkane drobne poti, sramežljivo v sonce mežikajo bajte, še zemlja po soncu diši.

Spomladi iz zadnje snežne zaplate pokukajo trobentice zlate. Aprila je češnja nad hišo, kot vabila bi v svate, nevesta v cvetju.

Ko se pomlad vda poletju, po bregovih seno zadiši, ponoči blisk para nebo, božji les v ognju zgori, oči so pripete na križ lesen.

Grozdje se barva, oznanja jesen. Zlato listje v dežju drhti, trave pod slano so mrtve in tihe, po krizantemah ostro diši, vino preliva misli v rimo.

Mrzli vetrovi naznanjajo zimo, ki na okna ledene rože nariše, od hiše do hiše je stkana gaz za pečjo polič vina, da ogreje srce.

Najlepši pa so v Hramšah ljudje. Tako vdano razpeti med bolečino in tišino. Tako nebogljeni so, kot s popkovo za večno povezani s to majhno in drobno domovino.

Delavci imajo urejene delavske avtobusne proge, večjih težav pa tudi ni s prevozom otrok v višje razrede osnovne šole v Petrovče.

Glavni stebel razvoja pa še vedno ostaja kmetijstvo. V krajevni skupnosti imajo okrog stoštrideset kooperantov. Pridelava mleka jim reže le tanjši kos kruha, veliko debelejšega pa živinoreja.

Pa je bilo nekaj drugače. Starejši krajanje vedo povedati, da so v bivši Avstriji tam naokoli kopali in izkoriščali železovo rudo. In še zelo kvaliteta je bojda bila. Tudi cinober za barvo so kopali in ga vozili v celjsko Cinkarno. Vendar so bile te zaloge prešibke, da bi izkopavali naprej.

prečesati to obrobno krajevno skupnost po dolgem in počez. Razvlečena in valovita je ta pokrajina pod obronki Kuni-gunde na eni in Klumberka na drugi strani. Po uro in več je hoda do prenekaterih domačij, raztresenih po okoliških bregovih. Toda strme in težke poti še ne pomenijo, da so si daleč vsaksebi tudi ljudje.

Kdo ve, koliko domačij je bilo še pred leti, do katerih je bilo skorajda nemogoče priti z avtomobilom. Danes je drugače. Krajanje so sami krepko zavihali rokave, opravili na tisoče prostovoljnih ur, ni pa jim bilo žal tudi traktorjev in drugih strojev, s katerimi so radi priskočili na pomoč. Tako so, nekaj s pomočjo družbe, predvsem pa

Srečni in zadovoljni malčki v pireškem vrtcu (Foto: L. Korber)

Savina odličja so podelili v Gotovljah

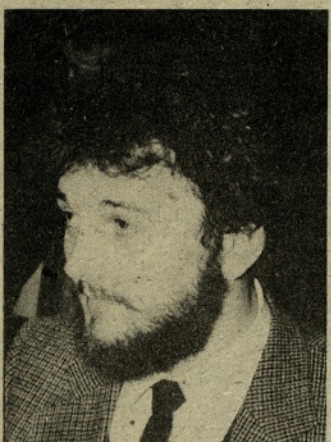
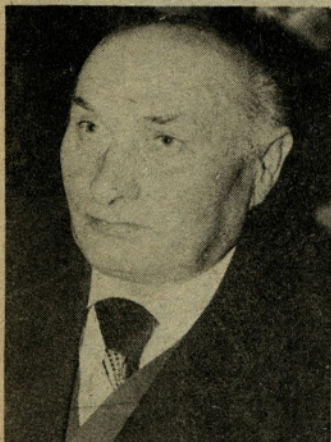
Osrednja prireditev v počastitev slovenskega kulturnega praznika je bila tokrat v prostorih kulturnega doma v Gotovljah. Zbranim je spregovoril predsednik skupščine kulturne skupnosti Franc Lenko, ki je nanizal nekaj misli o vlogi in pomenu Prešerna, moža, „ki je

trdno stal na domači zemlji, o njej pel in pesem širil tudi izven meja svoje domovine.“

V nadaljevanju so podelili triindvajset Savinovin nagrad, plaket in priznanj (imena smo objavili v prejšnji številki) vsem tistim, ki so in še vedno poma-

gajo pri razvijanju kulturne dejavnosti v občini.

V kulturnem programu so na domačem odru nastopile članice ženskega pevskega zbora iz Gotovelj, Savinjski oktet iz Žalca in igravec Janez Starina iz Primorskega dramskega gledališča. —ij—

Savinove nagrade so prejeli: Franc Tratar, kapelnik godbe iz Zabukovice, Marija Goršek iz Griž in Franci Kumer iz kulturnega društva Braslovča. (foto: T. Tavčar)

Razstavljalca sta Aco Markovič in Edi Amon

V prostorih Krajevne skupnosti Gotovlje sta ob srednji prireditvi, posvečeni slovenskemu kulturnemu prazniku, pripravila razstavo svojih del Aco Markovič in Edi Amon. O likovni ljubiteljski dejavnosti in obeh razstavljalcih je Alenka Domjan dejala:

„Komaj katera ljubiteljska zvrst umetnosti je v zadnjem času napravila tako viden vzpon v svojem razvoju kot likovna. Likovna kultura, ki je bila po osvoboditvi z ustanovitvijo akademije za likovno umetnost in razvojem široke mreže razstavišč v stalnem porastu, je v zadnjih letih prestopila meje galerijske profesionalne in galerijske dejavnosti in se skupaj z ljubiteljsko pojavila v delovnih organizacijah, v društvih, v najrazličnejših krožkih in skupinah. V teh vrstah je veliko ljudi, v katere jih ni pri-

vedla zgolj želja po likovnih dosežkih, temveč tudi najrazličnejše okoliščine in usode. Morda so prav življenjske stiske sodobnega človeka, ki jih le-ta skuša sublimirati z ustvarjalnim naporom, poleg želje po likovnem izražanju in uveljavljanju tisti dejavnik, ki spremlja nekdanje posamične samorastniške likovne poskuse v pravo gibanje.

V to vrsto spadata tudi razstavljalca Aco Markovič in Edi Amon, katerih likovna ustvarjalnost sega že leta nazaj.

Aco Markovič, slikar samouk se je na eni strani navezal na tradicijo slovenskega realizma, občutenega in doživetelega kmečkega žanra ter umboliko Savinjske doline. Osnova njegovemu programu je tonsko sintetični način slikarske gradnje, zmerni realizem, ki počasi

prehaja v ekspresivno enoto. Prav ta čutnost pride najbolj do izraza v cvetličnem tihožitju, medtem ko krajinsko podobo kljub razpoloženski barvni potezi še vedno živijo v okviru realističnih tendenc.

Olja in gvaši Edija Amona izražajo nadrealistično krajinsko noto. Imaginacija avtorjeve podzavesti se nehoti pretaplja v svet realnosti, kjer ni prostora za nadržanost, temveč za monumentalni motiv drevesa — simbol življenja. Na osnovi formule veristične realizacije ter slikarsko obrtno vneto na enostaven in neposreden način sugestivno govori o nekem svetu, ki se ponekod namesto v ironično pomembnost prelevi v sentimentalni prizvok. Rázen treh slik (olje: romantično obarvana krajina ter dva aktariski) so vse slike izzivalno neoprijemljive in nevsakdanje.“

Braslovčki kulturniki po predstavi Namišljenega bolnika, s katero se bodo predstavili zamejcem v Šmihelu. Tekst in foto: T. Tavčar

95 let prosvetnega društva v Braslovčah

V začetku februarja je Prosvetno društvo Braslovče praznovalo 95-letnico obstoja. Na osrednji prireditvi, na kateri se je predstavil moški, mešani in šolski pevski zbor iz Braslovč ter ansambel Korenika iz avstrijskega Šmihela, je o visokem jubileju društva spregovoril predsednik društva Franci Kumer in med drugim poudaril:

„Naše društvo je bilo ustanovljeno konec leta 1888 in se je najprej imenovalo Pevsko in bralno društvo Braslovče, imelo je pevski zbor in knjižnico. Med člani društva je bilo precej igralcev, ki so pogosto

uprizorjali različne igre, predvsem v viteški dvorani na Legantu, poleti pa tudi na prostem. Društvo je združevalo za kulturo in prosveto zavzete krajane iz Pariželj, Topovelj, Gornjih in Spodnjih Gorč, Malih Braslovč in Orle vasi. Mejniki v delovanju društva je pomemno leto 1927, ko so dogradili prosvetni dom. Že dotlej so imeli številne nastope in koncerte, po tem letu pa se je njihova dejavnost še razširila. Dramska skupina je igrala številne igre, predvsem staroslovenske, pevski zbor pa je sodeloval na skoraj vseh pri-

reditvah in proslavah v kraju. Med obema vojnoma je delovanje društva nekoliko zamrlo, po tem pa se je še z večjo vneto razširilo.“

Sedaj ima društvo tri sekcije in sicer; moški in mešani pevski zbor, dramsko sekcijo in knjižnico. V zadnjih letih je še posebno zaživela dramska sekcija, ki jo vodi neutrudna Anica Brišnik. Za jubilej so pripravili Molierovega Namišljenega bolnika v režiji Karla Brišnika. Za uspešno delo je društvo prejelo Savinovo nagrado s plaketo, Anica Brišnik pa Savinovo plaketo. —ij—

Nove knjige v januarju

Milan Maver — SMUČATI Z UŽITKOM; Petrovič, Šmitek — POT DO USPEHA; MARCO POLO — 1 do 8; MARCO POLO za mlade brajce; MARCO POLO; Janez Vipotnik — OJ TA MLI-NAR; Frederick Winterbotham — NACISTIČNA ZNANSTVA.

Najbolj brane knjige v januarju

Prežihov Voranc — ODRINJENCI; Mirko Horvat — ČLOVEK V ZRCALU PREGOVOROV; Mira Ružič — BITI ALI NE BITI; Frederick Winterbotham — NACISTIČNA ZNANSTVA; Sergio Ramirez — SISE USTRAŠIL KRVI? Vito-mil Zupan — GORA BREZ PROMETEJA; Jože Dular — KRKA PA TEČE NAPREJ; Gusti Strindberg — MOJIH PET ZIVLJENJ; Jože Peter-nelj — KRTAR IN DOLINCI; Bazilija Pregelj — MOJ OČE.

RAZSTAVA KNJIG V PREBOLDU

Knjiga bogati človeka, knjiga je ogledalo nekega časa, odnos do knjige izraža našo kulturo. Slovenski kulturni praznik, ko se spominjamo na našega največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, je prav gotovo priložnost za to, da poudarjamo pomen knjige za dvig naše kulture.

Prizadevno Društvo prijateljev mladine Prebold je to prav gotovo storilo. V osnovni šoli Slavko Šlander v Preboldu so namreč v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravili razstavo knjig za predšolske otroke, učence osnovne šole in za starejše. V treh dneh si je ogledalo razstavo veliko obiskovalcev, še posebno hvaležni obiskovalci pa so bili otroci. Zanimivost te razstave pa je tudi v tem, da je bilo knjige možno tudi kupiti. Knjige slovenskih avtorjev pa so bile celo z 10 % popustom.

Brez dvoma ne bi bilo napak, če bi tovrstno obliko približevanja knjige bralec večkrat uvrstili v program in ne morda le enkrat letno.

D. Naraglav

MANJKA JIM PROSTOROV

„Pomanjkanje prostorov je ena izmed glavnih težav, s katerimi se srečujemo pri našem delu na kulturnem, področju.“ To je bila ena izmed ugotovitev udeležencev letne konference članov Kulturnega društva v Veliki Pirešici.

Skupna misel vseh je bila, da so v preteklem letu delo precej poživili, v svoje vrste so pritegnili veliko število novih članov, letos pa bodo obseg dela in nastopov še povečali. Skupna naloga vseh članov bo v prihodnje tudi pridobitev oziroma ureditev ustreznih prostorov za delo posameznih sekcij.

Po krajšem programu, ki so ga pripravili člani društva, so podelili priznanja za dolgoletno delo krajanom in kulturnem področju. Priznanja so prejeli: Alojz Jazbec, Antonija Mirnik, Marija Jazbec, Rudi Štajner, Martin Novak, Anton Žgank, Franciška Štefančič, Franc Pečnik, Anton Štefančič, Ivan Pernovšek, Mirko Šuper, Katarina Jelen, Slavko Pečnik, Vinko Jelen, Vlado Šuper, Slavko Cokan, Anica Štajner in Berta Pečnik. Priznanje za plodno delo na kulturnem področju pa so podelili tudi podružnični šoli Velika Pirešica. —ij—

Prva samostojna razstava Avgusta Lavrenčiča v Žalcu

Kljub temu da je razstava akademskega slikarja Avgusta Lavrenčiča prva samostojna predstavitev v Savinovem salonu, njegov umetniški opus ni neznanka naši javnosti, saj je leta 1974 že sodeloval na razstavi Duštva likovnih umetnikov celjskega pododborja.

Slikarstvo Avgusta Lavrenčiča se je rodilo na spodbudah evropskega nadrealizma in predvojnega slovenskega intimizma, šla pa je nato povsem svojo pot, saj je vsaka slika tega ustvarjalca nezamenljivo njegova.

Njegove slike so nekak kalejdoskop, zbran iz bogate zakladnice doživetij in spominov, pri tem pa igra pomembno vlogo „teater“ oziroma „igra“.

V umetniku samem prevladuje aktualen in kritični realizem.

Razstava predstavlja dva zaokrožana ciklusa. Za oba pa je značilna izbrana simbolika, perfekcija slikarsko obdelane lupine, ki žari v vsej svoji lepoti,

ter bleščava praznina kot opomin o videnju jutrišnjega dne.

Slike so na videz sestavljenke oziroma „simuliran kolaž“, kot jih avtor sam poimenuje, povezuje jih v celoto, v preplet realnega in irealnega sveta.

Vsaka sestavljenka, vsak detalj le-te je do nadržanosti izslikan, vsak predmet, pa četudi je vzlet iz vsakdanjosti, nosi simboličen pomen in pogojuje vizionarno vsebino. K dokončnosti umetniško zgovorne celote pripomore izredna natančnost izrisanih kontur, sijaj čistih barv, virtuoznost barvne modelacije ter kompozicijska pretehtanost.

„Lavrenčičevo slikarstvo ni nikakršen protest proti današnji družbi, temveč problemska analiza človeškega duha, majska resničnosti današnjega časa,“ je na odprtju razstave dejala Alenka Domjan v Savinovem salonu, ki je bil tokrat premajhen za številne obiskovalce.

Podelili priznanja prosvetnim delavcem

Dan prosvetnih delavcev so pedagoški delavci iz žalske občine obeležili s tradicionalnim srečanjem, na katerem so ocenili svoje delo v preteklem letu ter spregovorili o uspehih in težavah. Srečanje je bilo v začetku februarja v prostorih žalske Name, številnim zbranim prosvetnim delavcem pa je o pomenu vzgoje in izobraževanja ter o izvajanju referendumskega programa na področju šolstva spregovoril predsednik skupščine občine Viljem Petek.

Srečanje so popestrili še s kulturnim programom, ob koncu pa so podelili priznanja Vzgojnoizobraževalne organizacije. Prejeli so jih: Emil Ri-

bič, Braslovča; Hilda Premik in Ivana Planinšek, Griže; Erika Oset, Petrovče; Majda Drev in Majda Cviki, Polzela; Anica Skok in Rudi Eberlinc, Prebold; Vida Naraka, Šempeter; Miroslav Lešnik, Franc Šuler ter Jelena Gorišek iz Žalca. Za delo v vzgojnoizobraževalni zavodih sta prejeli priznanje Kristina Žerdoner in Štefka Drev. Priznanje so podelili še Ireni Žagavec in skupnih služb Vzgojnoizobraževalne organizacije ter Otu Pungartniku, dolgoletnemu predstojniku celjske organizacijske enote Zavoda za šolstvo.

—ij—

Kozerija

Na uho inšpektorju Vrtavki

Nikar si ne domišljajte, da inšpektor Vrtavka v teh februarjskih dneh spi zaslužen zimsko spanje. Ima polne roke dela: nadzira cene, tiste, ki jih je bilo treba vrniti na decembrski čas, na njegovo uho pa prihajajo še drugi signali krajanov.

Je zadnjič po takšnem utrudljivem delu v pisarni zavil v bife Veseli oštr na kozarec pijače. V lokalu je vršalo kot v panju spomladi, ko se prebujajo čebele.

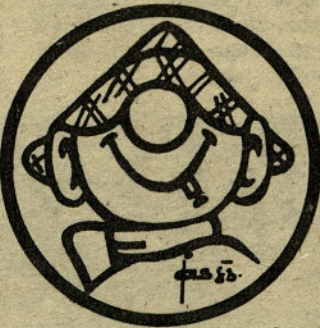
Prisedel je droban dedec, izpod klobuka nasršeno ustrelil z očmi v Vrtavko in nagnil brizganec. Potlej se je odhrkal in začel, kot bi bila z Vrtavko stara znanca:

„Veste, tu pri Veselem oštrju se srečujemo sami znanci. Upokojenci smo in lahko bi posedali doma ob zapečku, pa nočemo. Če službe ni več, naj ostane družba, pravimo. Društvo nas nekako drži skupaj v tem svojem bifeju, za drugo pa se veliko ne zmeni. Poglejte, predsednik se že 15 let oklepa svoje funkcije in čeprav nerad, njegovi ožji sodelavci dobe letno po par novih čevljev, njim pa tudi pade kak milijonček. No, člani tudi nismo tako za nič: pojemo v zboru, kakšenkrat zaigramo

na odru, le na kakšnem izletu se ne moremo poveseliti. Se vam zdi to prav?“

Vrtavka je molčal in pre-mišljeval v svoji inšpektorski glavi, da tu ni vse čisto, so-govornik pa je med tem postavil na mizo prazen kozarec in odšel.

In še druga zgodba: Iz delovne organizacije Zobotrebec je odšel eden vodilnih uslužbencev, ki je skrbel za kadrovske zadeve.

Ob njegovem odhodu so v vodstvu možje staknili glave in rekli, da novega kadrovskega ne potrebujejo. In ga res niso zaposlili, ne glede na to pa je ta, ki je odšel, še vedno na plačilnem seznamu in zaradi tega v podjetju nikogar ne boli glava. Njegovo plačo si kratko malo razdelijo trije vodilni uslužbenci, češ delo moramo tako ali tako opraviti, pa si bomo razdelili še plačo. Da je kaj takega nedopustno, še pomislili niso.

Doklej tako? To dela sive lase inšpektorju Vrtavki . . .

— BJC

PIONIRSKI KOTICEK • PIONIRSKI KOTICEK

Mamici

Mami, mami, mamica,
del si mojega srca.
Ti si sonce, ti si sreča,
ti si mamica ljubeča.

Če hočeš, trpiš za me,
če hočeš, se oojis za me,
ker si sonce, ker si sreča,
ker si mamica ljubeča.

Judita Cukjati,
Polzela

Dan žena

8. marec — dan žena
praznujejo žene vsega sveta.
Sedaj žena ni več poniževana,
nesrečna in zasmehovana.

S puško na rami v boj je odšla,
ranjence skrbno obvezovala,
vse pravice si je izborila,
v boju se je njena enakopravnost

kalila

Pot do šol ji je povsod odprta,
ne le do štedilnika in vrta,
ponosno nastopa v šoli, v tovarni,
bolnici,
kjer se le da,
a največjo srečo občuti sredi otrok
dóma.

Alenka Kapus,
Prebold

Moja mati

Gledam in se sprašujem, če je to res ona, Moja nežna, dobra, skrbna in ljubeča
mati. Kako se je spremenila od takrat, ko sem ležala v zibelki in me je skrbno nego-
vala.

V rokah držim njeno sliko, pa vendar vidim živ obraz. Modre oči se premikajo.
Izzarevajo ljubezen. Ob njenem pogledu mi postane topleje. Ko se nasmehne, se na
obrazu pojavijo gubice. Okoli ust in oči so vtisnjeni sledovi težkih in veselih ur. Gub
veselja je več, torej je moja mati vesela. Vendar ne vedno. Velikokrat je zaskrbljena.
Takrat naguba čelo in stisne ustnice. Lasje ji sivijo. So mati stara? So gube in sivi
lasje posledica skrbi, ki sem jih povzročila jaz? Ne maram, da bi bila moja mati stara.
Nočem! Hočem, da bi bila lepa in mlada. In takšna tudi je! Zame je najlepša in
najboljša pod soncem. Spet se mi pogled ustavi na sliki v rokah. Iz obraza, iz vsake
gubice in lic ji sijajo toplina, ljubezen in nežnost.

Tudi če bi bil ta list papirja pražen in če bi nanj napisala le, da je njena podoba
nekaj najlepšega na svetu, bi vsak vedel, da je to podoba matere. Vsak bi mislil na
svojo mater, toda jaz bi vedela, da je to žena, ki mi že od rojstva izkazuje ljubezen in
dobroto, kolikor je premore človeško srce.

Martina Knapp,
Grize

Moja mamica

Moja najljubša oseba je mamica. Stara je petinštrideset let, ki pa jih še zelo dobro skriva.
Na obrazu še nima gub, na čelu pa so se ji že začrtale ostre poteze. Vedno je zardelih lic, ki se
zelo podajo temnim lasem. Zelo jo imam rada. Posebno ljubka je pri kuhi. Na potno čelo se ji
lepajo lasje. Včasih med pokliče, da ji pomagam kuhati. Precej me je že naučila, zato že
mnogokrat pripravim kosilo brez njene pomoči. Vedno ustreže mojim željam, če le niso
nemogoče.

Zelo rada poje in se zabava. Zato zna mnogo ljudskih pesmi, ki jih uči tudi mene. Takšna
je moja mamica, zame najljubše bitje na svetu, brez katere si ne znam predstavljati življenja.
Najraje pa jo imam tudi zato, ker je dobra, ljubezniva in zame najlepša.

Albina Šmigovc,
Šempeter

Ob mednarodnem prazniku žena

Osmi marec je dan, ki ga praznujemo kot praznik žena. Na ta dan se spomnimo vseh
tistih težkih časov, ko so se žene borile za svoje pravice in se še borijo. Saj so po svetu še
dežele, kjer so žene in matere še brezpravne. Pri nas so žene enakopravne z moškimi. Tako pri
zaposlitvi — delu, kot tudi pri opravljanju različnih funkcij. Še posebno pa se otroci radi oddol-
žimo na ta dan svojim mamam za ves njihov trud, ki ga imajo z nami. Res je težko, s
skromnim šopkom rož poplačati vse prečute noči ob naši postelji in njihov trud. Pa še morebiti
solze, ki jih povzročamo mi, otroci. Največje darilo pa je zanje lahko naša obljuba, da bomo
zrasli v pridne in poštene sinove in hčere.

Boža Brunšek,
Polzela

Mamice praznujejo

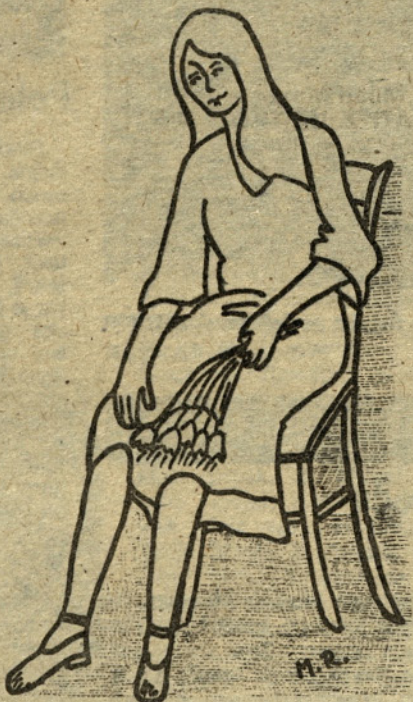
Vsako leto praznujejo žene svoj praznik, ki so si ga same priborile. Včasih žene niso imele
enakih pravic kot moški. Če so dobile delo, niso zaslužile toliko kot moški. Med narodnoosvo-
bodilno vojno so nekatere odšle k partizanom in se bojevale proti okupatorju, druge so
podpirale osvobodilno fronto, pomagale partizanom, skrbele za hrano, obutev in sanitetni
material. Stregle in skrivale so ranjence ter obveščale partizane. Zato jih je sovražnik
preganjal, jim jemal otroke.

Danes so ženske enakopravne z moškimi. Delajo v tovarnah, uradih, šolah, vrtcih,
trgovinah in drugod. Njihovo največje poslanstvo pa je materinstvo. Doma skrbijo za otroke in
jih vzgajajo. Vsaka žena, ki je delavka, gospodinja ter mati, je vredna spoštovanja.

Primčž Turnšek,
Polzela

8.
m
a
r
e
c

**Ženam ob
njihovem
prazniku —
najmlajši!**

RUBRIKA MLADIH • RUBRIKA MLADIH

Zabava mladih v Preboldu

Marsikateremu krajanu Pre-
bolda je postal hotel pravi trn v
peti. Še bolj kot hotel je mar-
sikoga bodla v oči diskoteka, ki
so ji pripisovali največ krivde za
kaljenje nočnega miru. Marsik-
daj tudi upravičeno.

Danes je videoteka Ali baba,
kot se po novem imenuje,
vzorno urejena in tudi za red
dobro poskrbljeno. Nekdanjih
pretepev ni več, v videoteko
pa konec tedna prihajajo mladi
iz celotnega celjskega ob-
močja. V prostorih Ali babe
odmevajo zvoki sodobne disko
glasbe, gostje pa se lahko
zavrtijo tudi na zvokih starejših

rockovskih uspešnic. Marsika-
teri sveži posnetek pride tudi z
druge strani velike luže, iz
Amerike. Videoteko v Preboldu
zdaj vodi Roman Jurički, ki je
ob našem obisku povedal na-
slednje: Z mladimi, ki prihajajo
v videoteko, sem izredno za-
dovoljen, saj so disciplinirani in
znajo upoštevati in ceniti izbor
glasbe iz sodobnih glasbenih
tokov. Red in mir v naših pro-
storih na najboljši možni način
vzdržuje Stanko Anderle, ki ga
mnogi poznajo tudi kot
državnega reprezentanta v ju-
du in kot najboljšega športnika
Celja v lanskem letu.

Trudim se, da s programom
in izborom glasbe zadostim že-
ljam vseh prisotnih. Vrtim glas-
bo, ki je namenjena različnim
ušesom, od ameriškega funka,
reggae in rock n'roll glasbe. Ne
sme pa izostati tudi kakšna
komercialnejša pesem.

Upam, da bomo v prihodnje
lahko preuredili in povečali na-
še prostore. Radi bi pridobili
vsaj kakšnih sedemdeset sede-
žev, kar bi nam omogočilo še
boljšo izvedbo tekmovanj v di-
sco in rock n'roll plesih ter
ponovno organizacijo disko
maratona.

B. Strožar

Številni tečaji Društva Partizan, šole in krajevne skupnosti so letos pripravile številne
tečaje za začetnike smučanja. Največ jih je bilo na smučišču v Libojah, od koder je tudi
naš posnetek.

T. TAVČAR

Poučna predavanja v zimskem času

Kmečka mladina se izobražuje

„Kar se Janez nauči, to
Janez zna,“ pravi pregovor. To
v polni meri velja še danes.
Kmečka mladina pa tudi starej-
ši kmetje si pridobivajo znanje
v različnih oblikah izobraževa-
nja. Od spomladi do jeseni jih
preganja delo, zato za
predavanja in tečaje ni časa —
za obsežnejše izobraževanje so
najbolj primerni zimski meseci.
Strokovna služba Hmezada

KZ Savinjska dolina je tudi le-
tošnje zimo pripravila splet
poučnih predavanj, ki se bodo
zvrstila do pomladi. Iz pestrega
programa naj omenimo
nekatera tema: pridelovanje ži-
vinske krme na travnikih, žlah-
tneje in proizvodnja koruze,
higiensko pridobivanje mleka,
urejenost kmečkega doma,
priprava in pokušnja kislega
zelja, kako orjemo, pridelova-

nje ribeza, škropljenje kmetij-
skih kultur in sadnega drevja
ter drugo.

Kmetovalci pa se ogrevajo
poleg predavanj še za druge
oblike izobraževanja. Nekoč
tako priljubljeni gospodinj-
ski tečaji imajo še vedno veliko
obiskovalk, zato so jih pone-
kod tudi letos zapisali v pro-
gram izobraževanja.

T. L.

Naša beseda '84

Naša beseda je prireditev, ki mlade kulturne ustvarjalce spodbuja k ustvarjalnemu
snovanju na kulturnem področju. Prireditev ne pomeni tekmovanja, temveč je prikaz us-
varjalnih dosežkov mladih kulturniških skupin. Vanjo so enakovredno vključene uprizoritve
celovečernih besedil, gledaliških besedil in enodejank, proslav spominskih dnevo-
v, akademij, literarnih večerov, uprizorjenih kulturno-vzgojnih in kulturno animacijskih
klubskih sporedov, veselih večerov, satiričnih kabaretov, plesnih večerov, likovnih razstav,
samostojnih nastopov vokalnoinstrumentalnih skupin, skupin pop in rock glasbe ter
posameznikov, ki izvajajo svoje ali tuje pesmi. Razpis v ničemer ne omejuje sodelujočih pri
izboru sporeda, vendar organizatorji pričakujemo, da bodo skupine segle predvsem po
sodobni in aktualni sporočilno-izpovedni tematiki.

I. Terglav

Pionirji po poteh XIV. divizije

V soboto, 11. februarja, so se pionirji udeležili pohoda po poteh XIV. divizije od Dramelj do Žič.
Udeležilo se ga je več kot 250 pohodnikov, med katerimi so bili tudi pionirji PD Zabukovica, Zalec in
Prebold. Pohod se je pričel v Dramljah, kjer so si pohodniki ogledali razstavo o Milošu Zidanšku,
obiskali so njegovo rojstno hišo v Straži, počastili pa so tudi spomin na Milenka Kneževiča,
Komandanta XIII. SNOUB in Mirka Bračiča, ki je pokopan v Spitaliču. —fj

Marca ponovno študentski večer

Člani žalskega kluba študen-
tov se v teh dneh pripravljajo
na svoj tradicionalni študentski
večer. Letos bodo prireditev v
hmeljarskem domu v Žalcu or-
ganizirali že triindvajsetič
zavpovrstjo, kar kaže na več kot

dvajsetletno uspešno delo žal-
skih študentov na družabnem
področju. Vsem tistim, ki se
bodo sedemnajstega marca
udeležili študentskega večera
bodo mladi prikazali razne
dogodivščine in pripetljaje iz

študentskega življenja ter ži-
vljenja in dela naše občine.
Program so tako kot lani tudi
letos oblikovali in pripravili
študentje sami.

-ij-

Tekmovali mladi kmetijci

Sredi februarja je v dvorani
hmeljarskega doma v Žalcu
potekalo vsakoletno tekmo-
vanje mladih kmetijcev iz celotne
žalske občine. Prireditev, ki

nosi naslov Mladi in kmetijst-
vo, je organizirala občinska
organizacija mladih, pri pripravi
in izvedbi samega tekmovanja
pa so sodelovali tudi s Kmetij-

sko zadrugo Savinjska dolina.
Letos so se v znanju pomerili
mladi zadrugniki iz Prebolda,
Polzela, Braslovč, Šempetra,
Petrovč, Griž in Tabora. —ij-

Iz naših krajevnih skupnosti • Iz naših krajevnih skupnosti • Iz naših krajevnih skupnosti

ŽALEC

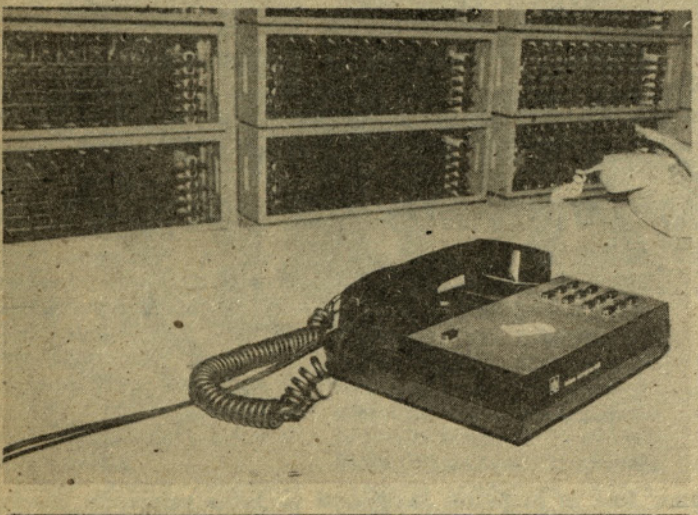
V zadnjih osmih letih je Podjetje za ptt promet Celje vlagalo izredno velika finančna sredstva v razvoj in posodobitev telekomunikacij, katerih vrhunec pomeni novi center telekomunikacij na Golovcu v Celju. Žal za pozan sinhroni razvoj celotne regije delovna organizacija sama nima dovolj lastnih sredstev in je glede na izjemne potrebe gospodarstva morala sprejeti prioriteten vrstni red naložb.

Glede na to, da v Žalcu že od leta 1978 v lokalni telefonski centrali ni nobenega prostega priključka, z 800 priključki pa je centrala polno zasedena, zaradi neprimernih prostorske stiske, pogostih okvar in prekinitev prometa v ATC in zaradi tega, ker ni mogoča razširitev na sedanji lokaciji, je Podjetje za ptt promet Celje izdelalo program za izgradnjo nove ATC s kapaciteto 3000 priključkov.

Gradnja bo potekala v dveh fazah: v prvi naj bi zgradili zgradbo in montažno opremo s kapaciteto 1400 priključkov, v drugi pa bi povečali kapacitete z dodatno opremo za 1600 priključkov. Fazna izgradnja bo omogočila koristiti del opreme, ki se bo sprostila v ATC Titovo Velenje, kjer se gradi nova centrala. Da bo centrala lahko vključena, je bila razširjena vozna centrala v Šempetru, ki pa še ni aktivna, ker še niso urejene zveze proti nadrejeni centrali v Celju. Te naj bi stekle do letošnjega poletja, takrat pa bo možno vključiti tudi nove naročnike na področju Šempetra.

Pri realizaciji objekta bo uporabljena oprema domačega proizvajalca Iskra — Kranj, celotna investicija pa bo veljala 48.167.890,00 dinarjev.

V. B.
Foto: L. K.

Letos 90-letnica Turističnega društva

Konec januarja je žalsko turistično društvo na svoji letni konferenci ocenilo svoje delo za preteklo obdobje in si zastavilo naloge za letošnje leto.

Lanski program dela ni bil izpolnjen v celoti, kar je bila predvsem posledica pomanjkanja finančnih sredstev. Aktivnosti v društvu so potekale v petih komisijah. Uspešno je društvo v lanskem letu organiziralo drugo žalsko noč, ki je gostincem sicer prinesla precejšen finančen uspeh, društvu pa nakopala veliko skrbi. Decembra so v društvu podelili 27 priznanj za urejeno okolje, lepo cvetje in vrtove v Žalcu in na Ložnici. Podobno akcijo bodo v društvu izvajali tudi v prihodnje, pri tem pa se bodo še tesneje povezali s krajevno skupnostjo in Hortikulturnim društvom. Skupaj s člani tega društva so lani pridobili tudi društvene prostore.

S. Meh

Žalčki gasilci ocenili svoje delo

Člani Gasilskega društva Žalec so na nedavnem občnem zboru ocenili svoje delo in si zastavili program dela za letošnje leto. V minulem letu je 12 mladih gasilcev na tečaju opravilo izpit za izprašanega gasilca. Gasilsko društvo Žalec je v preteklem obdobju uspešno sodelovalo na vseh tekmovanjih, ki jih je razpisala Občinska gasilska zveza, sodelovalo pa je tudi na tekmovanjih v okviru enot civilne

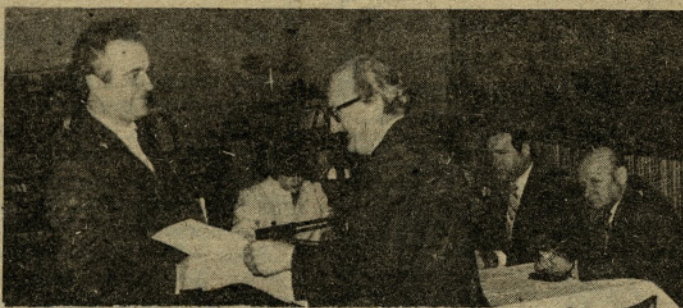
zaščite in na drugih mladinskih tekmovanjih. Društvo je med letom nabavilo novo avtomatno, kar je povečalo njihovo učinkovitost. V letu 1983 je njihova operativna enota osemnajstkrat sodelovala pri gašenju požarov in drugih nesrečah. Gasilci so v razpravi kritično ocenili delo društva, izvolili pa so tudi novo vodstvo, s predsednikom Francem Narakom in poveljnikom Rihardom Kopušarjem.

Koristno uporabljeni odpadki

Na ložniško deponijo so lani iz celotne žalske občine zvozili 42154 kubičnih metrov raznih odpadkov. 15142 kubikov so jih navozili iz industrije, kar 25267 pa iz gospodinjstev. Poleg tega so na odlagališče dovažali zemljo, gradbene ruševine in hmeljske ostanke.

Delavci celjskih Javnih naprav so med odpadnim mate-

rialom nabrali 41480 kg papirja ter 52775 kg pločevine in železa. Odpadni material bodo predelali in koristno uporabili, delavci Javnih naprav na deponiji pa opozarjajo, da bi se dalo koristno uporabiti še marsikaj, kar nekatere delovne organizacije, npr. Juteks, Tekstilna tovarna Prebold in druge dovažajo kot odpadni material.

Predsednik TD Šempeter Slavko Štruelj podeljuje društveno priznanje Stefanu Uranjeku. Foto: T. TAVČAR

ŠEMPETER

Uspešno delo Turističnega društva Šempeter

Sredi meseca februarja so se na letni skupščini sestali člani turističnega društva Šempeter. Letna konferenca je bila dobro obiskana, udeležilo se je preko sto članov in drugih gostov. O minulem delu je govoril predsednik društva Slavko Štruelj, ki je poudaril, da je bil lani obisk v obeh turističnih objektih za deset odstotkov manjši kot leta 1982. Tako je Antični park obiskalo 16.431 obiskovalcev, od tega 1.600 tujcev, jamo Pekel pa 25.355 domačih in 3.781 tujih obiskovalcev. Občutno se je v preteklem letu dvignil celotni finančni uspeh društva. Tako so v letu 1982 dosegli 2.361.911,00 din prihodka, lani pa kar 3.958.784,70 din. Tudi veliko dela so opravili. V Antičnem parku so zasadili 80 cipres, pomagali pri gradnji in sofinancirali novo trafa-postajo za jamo Pekel, dogradili so sanitarne prostore pri jami, očistili celotno dolino Peklenščice, posekali grmovje in opravili še vrsto vzdrževalnih del na obeh objektih. Da so bili lani zares aktivni, pričajo tudi priznanja Turistične zveze Slovenije, ki so jih konec lanskega leta prejeli naslednji turistični delavci v Šempetru: bronasti častni znak: Jože Gorič, Janko Božič, Edi Masnec, Jože Cijan, Jože Žnidar, Martin Piric in Marija Volpe; srebrni častni znak so prejeli: Tine Štorman, Branko Golavšek, Amalija Javoršek in Slavko Štruelj; zlati častni znak pa sta prejela Franc

Štorman in Alojz Urancar. Na konferenci so sprejeli program dela za letos. Tako so zapisali, da bodo letos uredili poučno gozdarsko stezo pri jami Pekel, uredili peš pot iz zahodnega dela Antičnega parka v vzhodni del, sodelovali pri napeljavi telefona, pripravili več akcij za čisto okolje in več vzdrževalnih del na obeh turističnih objektih. Društvena priznanja so prejeli: Stefan Uranjek, Vida Naraks in Folklorna skupina KUD Svobode Šempeter.

Podelili so tudi priznanja za lepo in urejeno okolje. Za cvetlice in urejene zelenice so prejeli priznanja: Marija Štorman, Anton Marko, Viljem Huš, Vera Božič, Jože Gorič, Hišni svet Aera bloka 150, Štefka Kodre, Milan Andelič, Ivan, Ignac in Tine Štorman; za cvetlice Ivica Oplotnik, Branko Hriberšek, Terezija Vozlič, Vili Ograjšek, Terezija Jelen, Jernej Zagoričnik in Vida Naraks; za urejeno zelenico Avgust Orešnik, Ivan Četina, Boris Terjav, Jože Pogar ml., Anton Volk; za urejeno kmetijsko dvorišče Jože Pikel in Angela Satler; za urejeno industrijsko okolje AERO Celje, Tozd Kemija Šempeter; SIP Šempeter in DEM Podlog. Ob koncu so predstavniki krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih in gospodarskih organizacij ter celjske turistične zveze čestitali društvu za uspehe minulega leta.

TONE TAVČAR

Krajevni samopriskpevek

V krajevni skupnosti Šempeter se že nekaj časa pogovarjajo o krajevnem samopriskpevku. Pobudo zanj je dal Partizan Šempeter. Konec meseca bodo v osmih zaselkih krajevnih skupnosti pripravili zbor krajanov, kjer se bodo dogovorili o višini samopriskpevka, o času plačevanja in programu. Prav tako se bodo dogovorili, ali za Šempeter in Dobertešo vas na novo oštevilčiti hiše in poimenovati ulice.

T. TAVČAR

VRANSKO

Kulturno društvo Vransko je pozivilo svojo dejavnost. Krajanom so se predstavili s Finžgarjevo igro Razvalina življenja, ki jo je režiral prizadeveni delavec Janez Kozmelj.

XXX

Na Vranskem bo tudi letos pustni karneval. Vse, ki se radi nasmejejo originalnim pustnim šemam, vabijo v nedeljo, 4. marca, na Vransko.

XXX

Mladi zagnanci z Vranskega so letošnjo zimo izkoristili v svoj

prid. V TANI pri Vranskem so postavili skakalnico, na kateri so izvedli že več tekmovanj ter tako krajanom popestrili nedeljske popoldneve.

XXX

Predsednik Turističnega društva Vransko Vlado Rancigaj je prejel od Celjske turistične zveze plaketo kot najboljši turistični delavec na celjskem območju. To priznanje pa ni zgolj slučaj, saj je Vransko znano po številnih prireditvah, ki privabljajo vse več obiskovalcev.

F. I.

SEŠČE

Nujna obnova dvorane

Končno so po nekajletnih prizadevanjih ustanovili kulturno društvo tudi v krajevni skupnosti Sešče. To pa ne pomeni, da kulturna dejavnost v tem kraju ni bila razvejana, saj v Matkah v okviru gasilskega društva že vrsto let uspešno deluje dramska sekcija. Dvorano v zadruženem domu sedaj želijo obnoviti, gre za ureditev ogrevanja, odra in

tal, v njej pa bo prostora za dvesto sedežev. Krajevna skupnost pričakuje pri obnovi dvorane tudi pomoč delovnih organizacij in kulturne skupnosti, sami pa bodo največ prispevali s prostovoljnimi delom. Če bo šlo vse po načrtih, naj bi delo opravili do konca junija oziroma do krajevnega praznika.

jk

VINSKA GORA

Polovica krajanov članov Partizana

Pred dnevi so imeli člani Partizana Vinska gora letno konferenco. O delu minulega leta je poročal predsednik predsedstva Partizana Franc Špegel in poudaril, da v društvu deluje 12 sekcij, število članov pa je 568, kar je polovica krajanov KS Vinska gora. Veliko pozornost so lani namenili športnim objektom. Zgradili so tenis igrišče, atletsko stezo, obnovili košarkarsko, rokometno in nogometno igrišče ter smučišče. Pridobitev pa je tudi planinska pot okoli Vinske gore, ki ima 13 kontrolnih mest. Pri vseh objektih so člani Partizana udarniško opravili več kot štiri tisoč ur, nekateri pa so pomagali tudi s stroji ali brezplačno dobavo materiala. Skupna vrednost opravljenih del pa znaša milijon dinarjev. Seveda pa tudi tu ne gre brez težav.

Največja je, ker v Vinski gori še vedno nimajo ustreznega pokritega prostora, kjer bi lahko v zimskem času potekale telesno-kulturne prireditve, rekreacija krajanov ter seveda telovadba osnovnošolcev. Letos si bodo prizadevali za izgradnjo telovadnice pri šoli. Niso pa prepričani, če jim bo to uspelo, saj trenutno denarja za objekt, ki si ga želijo v Vinski gori, ni. Na konferenci so trinajstim najbolj zaslužnim krajanom podelili priznanja. Da je bilo njihovo delo lani uspešno, pričajo tudi četrti mesto v Sloveniji v akciji Išče mo najboljše krajevno skupnost v športni rekreaciji. Prejeli so tudi občinsko priznanje OF, ob prazniku krajevnih skupnosti pa priznanje.

T. TAVČAR

LIBOJE

Spominski posnetek z obiska v Domu oskrbovancev na Polzeli

Libojčani obiskali svoje krajane

Člani socialne komisije pri krajevni skupnosti Liboje so v preteklem mesecu obiskali svoje krajane, ki živijo v domu oskrbovancev na Polzeli. Frančiška Drolc iz Brnice, Bernarda Šuster iz Liboj in Pavla Jelen iz Slovenskega dola so bile nepričakovane obiska izredno vesele. Kar niso mogle prehaliti življenja, dela in počutja v domu, za kar gre velika zahvala osebju doma, ki zelo lepo skrbi za svoje varovance. Še posebno so navdušene nad pozornostjo, izkazano ob praznovanju rojstnih dnevo varovancev, ko za vsakega posebej pripravijo pri-

merno slavlje in ga tako počastijo. V domu omogočajo vsakemu svojega konjička, bolj zdravi izdelujejo razne okraske in igrače, drugi pa se kratkoročno bavijo s branjem. Frančiška Drolc, ki je brez obeh nog in je privezana na bolniško posteljo, je še posebno hvaležna osebju za lepo oskrbo, kakršne tudi doma ne bi bila deležna. Ob slovesu so še povedali, da so izredno hvaležni učencem in mentorjem osnovne šole Polzela, ki jih večkrat obiščejo in jih razveselijo s svojim pestrim programom.

Stane Lavrinc

GRIZE

Poravnalni svet — instrument samouprave

Na zadnji seji skupščine krajevnih skupnosti Grize je bila vsa pozornost posvečena poročilu predsednika poravnalnega sveta Staneta Rudolfa. Poravnalni svet deluje v okviru krajevnih skupnosti kot instrument samouprave. Ugotovljeno je bilo, da je v preteklem letu poravnalni svet uspešno deloval. Opravili so deset ogledev krajevov spora, 27 osebnih razgovorov, vso pozornost pa so namenili tudi prostovoljnemu delu, saj so opravili več kot 80 prostovoljnih ur. Od dvanajstih sporov so jih kar

enajst zaključili s poravnavo, sedem razprav je bilo pred senatom poravnalnega sveta, šest primerov je bilo rešenih s sklepom o ustavitvi posredovanja.

Delo poravnalnega sveta je bilo reševanje sporov o kaznivih dejanjih zoper čast in dobro ime, reševal je slabe sosedske odnose, razna služnostna vprašanja in podobno. Skratka, poravnalni svet je opravičil svoje delovanje in rešil marsikateri spor, ki bi se sicer zaključil pred rednim sodiščem.

-fj

Turni smuk Mrzlica — Zahom

Planinsko društvo Zabukovica je s Partizanom iz Griž pripravilo tretji tradicionalni turnir smuk z Mrzlice v Zahom. Po progi, dolgi 7800 metrov — z višinsko razliko 700 metrov, se je spustilo 40 tekmovalcev. V posameznih kategorijah so dosegli najboljše rezultate: pri mladincih — Du-

šan Štampar (22,19), Janez Kloar (23,54) in Franci Holobar (24,16); pri mlajših članih — Janko Potočnik (20,59), Jože Teržan (22,57) in Dušan Koprivnjak (24,14); pri članih — Toni Kitek (26,19), Matevž Oblak (31,17) in Bogdan Grabner (34,37); pri veteranih pa Ivo Potočnik (47,11) V. C.

Olimpijski ogenj v Žalcu

Dogodek, kakršnega ne doživimo vsak dan. Olimpijsko baklo je ponel Franc Naraks. (Foto: L. Korber)

„Da bi na igrah zmagovali najboljši, s temi besedami je zaželel srečno pot olimpijskemu ognju v Sarajevu predsednik skupščine telesnokulturne skupnosti Bruno Randl, z njim pa tudi množica obiskovalcev, ki so se v začetku februarja zbrali na žalskem stadionu.

Ogenj so na stadion prinesli nekdanji člani atletske državne reprezentance: Silvenka Kru-

šič, Nuša Čede-Perc in Darko Medvešček. Na tribuni je ogenj prižgal Franc Naraks, nekdanj prav tako član atletske državne reprezentance.

Za krajši kulturni program so poskrbeli učenci žalske osnovne šole ter Mladinska godba na pihala. Nekaj besed o pomenu in zgodovini olimpijskih iger pa je zbranim udeležencem spregovoril Bruno Randl.

-ij-

Sindikalne športne igre na Gozdniku

Pred dnevi sta v okviru komisije za šport in rekreacijo pri Občinskem sindikalnem svetu ZSS Žalec smučarska kluba Gozdnik—Žalec in Prebold pripravila na novem smučišču Gozdnik sindikalno športno tekmovanje v veleslalomu.

Tekmovanja se je udeležilo 216 tekmovalcev, med katerimi

so bili najboljši: pri ženskah — **Marija Urankar**, Savinjski magazin Žalec (46, 44); pri mlajših članih — **Miran Adrišek**, TT Prebold (42, 29); pri članih — **Silvester Jošt**, Skupščina občine Žalec (43, 28); pri veteranih pa **Vili Vidali**, NAMA Žalec (45, 96).

V. C.

Sportna rekreacija

Telesna kultura v obrambi domovine

Sodobna spoznanja o življenju in delu človeka vse bolj postavljajo v ospredje potrebo po stalni telesnokulturni aktivnosti.

V naši samoupravni socialistični družbi prevzemajo neposredno skrb za ustvarjanje pogojev in možnosti delovni ljudje in občani, katerih ustavna pravica in dolžnost je, da s telesnokulturnimi dejavnostmi ohranjajo in razvijajo svoje telesne in umske sposobnosti.

Prav to dejstvo nam narekuje dosledno izvajanje nepisane zakona, ki bi moral biti slehernemu občanu v krvi, saj bi le tako lahko opravičili ne le vlaganja sredstev v telesnokulturo, temveč tudi sredstva za redno kondicijsko utrjevanje človekovega organizma za dosledno in dobro pripravljeno obrambo domovine.

Razvijanje množične telesnokulturne dejavnosti delovnih ljudi in občanov vseh starostnih in drugih kategorij je trajna prednostna naloga na področju telesne kulture, ki obvezuje vse dejavnike.

Glede na sedanjo stopnjo razvoja mora biti vsebina telesnokulturnega razvoja raznolika ter sprejemljiva za slehernega občana.

Med športno-rekreacijskimi dejavnostmi imajo pomembno mesto tudi nekatere panoge, ki se odvijajo pretežno v netekmovalnih oblikah. Te dejavnosti so lahko hkrati koristno

dopolnilo ostalim oblikam vsakodnevne aktivnosti.

Sem sodijo predvsem **planinstvo, taborništvo, (strelstvo, orientacija)** ter nekatere druge zanimive dejavnosti, ki vsebujejo prvine športnorekreacijskega in množičnega vključevanja občanov.

Še posebej so pomembne z vidika usposabljanja za SLO, saj potekajo v naravnem okolju, so pa v različnih oblikah in obsegu tudi vsakomur dostopne.

Tudi različne, občasno-množične akcije, prireditve, manifestacije z obujanjem tradicij iz NOB, trim akcije, krosi, akcije: naučimo se plavati, smučati in druge smotrno dopolnjujejo redno dejavnost zaradi uresničevanja svojih ciljev.

Pri vključevanju udeležencev v programe množične telesnokulturne dejavnosti morajo izvajalci programov dosledno upoštevati zlasti naslednje principe: svobodno izbiro aktivnosti udeleženca, prilagajanje procesa aktivnosti znanju, sposobnostim in potrebam udeležencev glede na spol, starost, zdravstveno stanje in obremenitev oziroma ogroženost med delom in v življenjskem okolju in maksimalno varnost udeležencev izvajanja aktivnosti.

Adi Vidmajer

Uspel turni smuk

Partizan Liboje je tudi letos pripravil že 4. turni smuk z vrha Šmohorja v Liboje v dolžini osem kilometrov. Letos je nastopilo 108 tekmovalcev, 46 jih je startalo na krajši progi, 62 pa jih je startalo z vrha Šmohorja. Rezultati: cicibani: 1. Rok Erjavec (Celje), 2. Matěj Hlastec, 3. Rok Jevšovar (oba Liboje); pionirji: 1. Boštjan Bizjak, 2. Matjaž Krk (oba Liboje), 3. Uroš Aristovnik (Arja vas); pionirke: 1. Tanja Baloh, 2. Bojana Grm (obe Liboje), 3. Jasmina Salkovič (Petrovče); mlajše mladinke: 1. Nataša Čretnik, Martina Tomiňsek (obe Liboje); mladinke: 1. Zdenka Demšar (Škofja Loka), 2. Polona Planinšek (Liboje), 3. Jolanda Pogacnik (Kasaze). Rezultati s

Šmohorja: mlajši mladinci: 1. Srečko Čater, 2. Boris Brec (oba Liboje), 3. Dušan Štampar (Grize); mladinci: 1. Dušan Čretnik (Liboje), 2. Janko Potočnik (Zabukovica), 3. Vinco Zupanc (Dobriša vas); člani: 1. Anton Kitek, 2. Slavko Tamše, 3. Vojko Hajnšek (vsi Liboje); starejši člani: 1. Matjevž Oblak (Grize), 2. Tone Košir (Laško), 3. Franc Čanžek (Liboje); veterani 1. Alojz Zeme (Liboje),

Prehodni pokal je osvojil Dušan Čretnik, ki je imel s Šmohorja najboljši čas (25:35,6).

Pokrovitelj tekmovanja je bila Keramična industrija Liboje.

T. Tavčar

Smučarski tabor na Zajčevi koči

Planinsko društvo Tabor je letos že drugič pripravilo smučarski tečaj na Zajčevi koči (850 m), ki je potekal od 21. do 29. januarja. Zaradi velikega zanimanja za udeležbo so tečajnike razdelili v dve skupini. V prvi so bili najmlajši do desetega leta starosti, v drugi pa tisti nad deset let. Kljub obilici snega, ki jih je oviral pri dostavi opreme in hrane do koč, so pri koči postavili dve vlečnici. Okoli sedemdeset tečajnikov se je ob zaključku tabora pomerilo v veleslalomu,

njihov trud pa je bil nagrajen s trimčkovimi kolajnami in diplomami. K uspehu tabora so veliko prispevali organizatorji, traktorista, kuharji, vaditelji, pa tudi hribovski kmetje, ki so pekli kruh, kar kaže na veliko ljubezen do planin, ki se prenaša tudi na najmlajše. Smučarski tabor pri planinski postojanki „Zajčevi koči“ je torej ponovno uspel z obljubo udeležencev, da se na njem srečajo tudi naslednje leto.

V. Bec

Olimpijski komite v Sarajevu je konec decembra razpisal tekmovanje za najboljšo športno fotografijo leta. Med kandidati je drugo mesto osvojil Žalčan in naš sodelavec Ljubo Korber. Na tekmovanju je sodeloval s posnetkom, ki ga objavljamo v današnji številki. Čestitkam se pridružuje tudi naše uredništvo.

VERDEV PRVI

Član smučarskega kluba Braslovče—Andraž J. Verdev je na mednarodnem tekmovanju v smučarskih skokih v Mürzzuschlagu zasedel prvo mesto. Poleg petih jugoslovanskih mladincev so na šestdesetmetrski skakalnici

tekmovali tudi skakalci Zvezne republike Nemčije in Avstrije. Verdev se je med našimi mladinci najbolje odrezal, premagal avstrijsko mladinsko reprezentanco, boljši pa je bil tudi od vseh članov, ki so se udeležili tega tekmovanja.

POKAL DEBELAKU

Prizadevni smučarski delavci kluba Braslovče—Andraž so pripravili na 50-metrski skakalnici v Andražu smučarske skoke, ki so veljali za pokal krajevne skupnosti. Nastopilo

je 29 skakačev iz petih slovenskih klubov. Zmagovalci: pri pionirjih Pušnik (Titovo Velenje), pri mladincih Debelak (Ilirija), pri članih pa Eržen (Žiri).

T. T.

FERRALIT

Cesta žalskega tabora 10
TOZD STROJNI OBRAT

vabi k sodelovanju delavce za opravljanje naslednjih del in nalog

- več KV kovinostrugarjev
- več KV ključavničarjev

Pogoji: poklicna šola kovinarske smeri ter odslužen vojaški rok

Delovno razmerje sklepamo za nedoločen čas s trimesečnim poskusnim delom.

Prednost imajo kandidati s stalnim bivališčem na območju občine Žalec in okolice.

Delavcem je omogočena pridobitev interne kvalifikacije in možnost izobraževanja ob delu.

Rok prijave je 15 dni od objave oziroma do zasedbe del in nalog na naslov Ferralit Žalec, Cesta žalskega tabora 10.

Po podrobnejše informacije se zglasite v naši delovni organizaciji.

Izletnik Celje

TOZD TURISTIČNA AGENCIJA
POSLOVALNICA ŽALEC

VABI NA ZANIMIVE IZLETE IN POTOVANJA

- ZA DAN ŽENA
- RABAC — ISTRAN — tri dni odhod 9. marca 1984 cena 2.950 dinarjev
- KMEČKI TURIZEM ŠENTANEL na KOROŠKEM — en dan — 10. marca — cena: 1.500 din
- DA NE BO PRIMANJKOVALO PLESALCEV, SO VABLJENI TUDI FANTJE IN MOŽJE PRIJAVLJENK.
- PRVI MAJ
- ZLATIBOR — pet dni, odhod 27. aprila 1984, cena: 7.200 din
- KRIŽARJENJE OB DALMATINSKI OBALI — pet dni, odhod 27. aprila 1984, cena: 9.700 din
- RAVENA — URBINO — RIMINI — SAN MARINO — štiri dni odhod 27. aprila 1984, cena 13.950 din
- VIKEND NA KORNATIH
- tri dni, odhodi vsak petek od 4. maja do 29. junija 1984, cena: od 4.950 din dalje
- STROKOVNA POTOVANJA:
- MEDNARODNI SEJEM OBRTI MUNCHEN 1984 2 dni — 11. in 12. marca — cena 9.900 din 3 dni — od 15. do 17. marca — cena: 15.500 din

Usiuge so na osnovi polpenziona (zajtrk, večerja).

VABIMO VAS, DA SE ZGLASITE V NAŠI POSLOVALNICI NA AVTOBUSNI POSTAJI V ŽALCU.

Vaša agencija
IZLETNIK ŽALEC

PODJETJE ZA PTT PROMET CELJE, n. sol. o.
TOZD ZA PTT PROMET CELJE, n. sub. o.

Komisija za delovna razmerja

vabi k sodelovanju

delavce za opravljanje del in nalog:

dostavljanje ptt pošiljk pri enotah ptt Žalec, Prebold in Celje.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- končana osemletka ali najmanj šest razredov osnovne šole
- vozniški izpit za vožnjo z mopedom

Kandidati naj vložijo pisne prijave z dokazili v roku 8 dni po objavi na naslov: Komisija za delovna razmerja pri TOZD za ptt promet Celje, Titov trg 9 Celje.

ZAHVALA

Za pomoč pri sanaciji plazu se iskreno zahvaljujemo SKIS-u Žalec, IS SO Žalec, KS Grize in vsem ostalim krajanom, še posebej pa se za požrtvovalno delo in pomoč pri sanaciji plazu zahvaljujemo ing. Rihteršiču.

Družina Fanike Ogrizek,
Pongrac 117

DELAVSKA UNIVERZA
ŽALEC

Ivanke Uranjek 6

razpisuje

prosta dela in naloge

čistilke s polnim delovnim časom za nedoločen čas in enomesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave s kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v osmih dneh po objavi razpisa na gornji naslov. Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

DA NE POZABIMO

Razvoj kulture
v naši dolini

Gotovo ni odveč, da skušamo v mesecu kulture ugotoviti, kakšne so naše domače korenine kulture. Nemogoče je naštetiti vse pesnike, pisatelje, narodne prebuditelje, ki so se rodili ali živeli na našem območju. Omenimo naj Fany Hausmann iz Novega Celja, ki je že leta 1848 v Celjskih Novicah objavila slovenske pesmi in sodi med prve znane slovenske pesnice. Na Vranskem je bila leta 1867 ustanovljena prva narodna čitalnica. Tu je delovalo tudi pevsko društvo „Vranske vile“, ki ga je ustanovil učitelj Ivan Kramer.

Kulturno življenje se je na našem območju zelo razvilo po žalskem taboru leta 1868. Že naslednje leto je bila v Žalcu ustanovljena prva čitalnica, druga pa je bila ustanovljena leta 1901. Leta 1883 je bila ustanovljena Pevska zadruga, leta 1885 je pričelo z delom pevsko društvo Naprej, leta 1899 pa pevsko društvo Edinost. Prva gledališka predstava je bila uprizorjena leta 1885, tamburaši so se prvič predstavili leta 1895, Dramsko društvo pa je bilo ustanovljeno leta 1913.

O razmahu in razvoju kulture na našem področju so ohranjeni tudi podatki in dokumenti, ki dokazujejo, da je bilo v Gornji Ložnici ustanovljeno bralno društvo že leta 1902, medtem ko je imelo Bralno in kmetijsko društvo v Grižah svoj prvi občni zbor leta 1894, ustanovljeno pa je bilo verjetno že prej. Ohranjena je tudi kronika Prosvetnega društva Braslovčeh, ki se je vodila vse od ustanovitve društva leta 1888.

Kulturna in narodna zavest je bila v Braslovčah zelo razvita. Leta 1905 je bila v novi šoli, ki so jo odprli leto prej, Prešernova proslava. Kaže, da je v kraju poleg Bralnega društva delovalo tudi pevsko društvo, ki ga je vodil A. Selak, po podatkih pa naj bi bilo ustanovljeno leta 1893. V Braslovčah je začela delovati leta 1888 knjižnica, ki je delovala vse do druge svetovne vojne. Imela je okoli 400 knjig, katerih večino pa je okupator uničil. Po vojni je bila knjižnica obnovljena in danes šteje več kot 2.600 knjig, združuje pa kar 472 članov.

V letih 1927 — 31 je v Braslovčah deloval tudi tamburaški zbor. O bogati kulturni dejavnosti v Braslovčah govore podatki v kroniki, v kateri je med drugim zaslediti:

Ustanovni občni zbor je bil leta 1888, na njem pa je bil poudarjen narodni značaj, za predsednika pa izvoljen Ivan Pridan. Iz leta v leto se je poudarjala skrb za dobro knjigo. Knjižničar Martin Bošnjak je leta 1903 poročal, da je bilo v enem letu izposojenih kar 1230 knjig. Razvita je bila tudi dramska dejavnost, saj so prvo igrano igrilo leta 1902, nato 1909, leta 1914 pa je bila uprizorjena Finžgarjeva igra Naša kri. Leta 1927 so uprizorili Finžgarjevo Razvalina življenja in Čehova Tri sestre. V kraju so nastopali tudi pevski zbori, igralci iz Orle vasi pa so leta 1932 zaigrali Miklovo Zalo, istega leta pa so Braslovčani zaigrali Moliérove Scapinove zvijače.

—fj

Pust, ta čas presneti

V pozabljenje tonejo vraže, gine vera vanje, le ta ali ona se še trdovratno drži. Časi se spreminjajo, toda tisočletja stari pust je trdovržen in se ne umakne.

ZAKAJ SE LJUDJE ŠEMIJO

Pustni običaji so ostanki starodavnih obredij, najstarejša sporočila o pustnih norčijah pri nas pa segajo v sedemnajsto stoletje.

Toda ljudje so se šemili in si nadevali maske že dolga stoletja predtem. Mnoga ljudstva sveta so nekajdo verovala, da se v določenih letnih časih vračajo duhovi rajnikov iz onostranstva na svoje domove. Ob takšnih dnevih so se ljudje našemili, toda le moški svet. Verovali so, da se tako približajo rajnim.

Ta pustna obredja so bila nekajda resna, polna groze in zaupnega pričakovanja, razkroj stare vere pa jim je uničil vsebino. Ostale pa so šeme, nekdanja resnost se je umaknila razbrzdane veselju. Človek je takrat spremenil svoj jaz, se skrnil, umaknil v tujo lupino, se nanorel in izdivjal. Šemili so se lahko le moški, ni pa bilo vezano šemljenje le na pustni čas, temveč tudi na svatbe in druga obredja.

Davnim prednikom je bil pust pravzaprav novoletni praznik, kajti začetek leta je bil za njih marec, čas, ko je v naravi prišlo do preobrata, čas, ki je prinesel ponovno rast sonca, daljši dan, pa več toplote in svetlobe, kar je našim prednikom pomenilo resničen začetek novega leta.

Na Slovenskem se je Pust pojavil pred dobrimi tristo leti. Nadelji so mu ime Kurent ali Korent, ki je pri naših poganskih prednikih veljal za boga razbrzdanega veselja. Nešteto je legend o njem: v eni nastopa Kurent kot ajdovski bog, ki je rešil Slovence iz vesoljnega potopa. Naš davni prednik se je namreč skušal rešiti tako, da je plezal po vinski trti, ki je bila posvečena Kurentu — bogu veselja. Le temu je bilo všeč, da je plezal po trti, zato je Slovencu rešil življenje. Toda Kurentu je moral obljubiti, da bo vselej spoštoval trto in ajdo. Tega se je naš vrli prednik zve-

sto držal in še dandanašnji časti Kurenta, ki goduje na pustni torek.

PUSTNE ŠEJE IN OBIČAJI

Staro izročilo zahteva o pustu norčije in obloženo mizo in tega se še danes vsakdo kaj rad drži. Za pustne dni je na mizo spadala svinina, z njo pa mnogo mastnega peciva: ajdova potica, špehovka, pa flancati in krofi. Staro pravilo je bilo da mora o pustu biti vsakdo sit, kdor pa se tega dne ne naje, bo vse leto stradal. Marsikateri kmečki očanec in prenekateri sključena ženica je verovala, da je na pusta treba pripraviti seme, da bo pridelek bolj obrodil in ga škodljivci ne bodo pokončali. Marsikje so ta dan z ropotom odganjali škodo, na Stajerskem pa so svoje dni klepali koso in kakor daleč je segal glas, tako daleč od hiše je bežala vsaka škodljiva žival. O pustu je bilo treba tudi drva cepiti, kajti, kdor na pusta drva kolje, bo vse leto dobre volje.

Dolja je vrsta takšnih verovanj, katerih korenine segajo v davnino. Po starih vražah je bil pustni dan najbolj primeren za pogled naprej, zato so marsikje ta dan vedeževali — o tem, kdaj bodo koruzo sejali ali pa o tem, kdaj se bo katera možila in, dekljška radovednost pač, katerega ženina bo dekle dobilo. Za celjsko okolico je bilo značilno, da je moralo dekle, ki se do pusta ni omožilo, vleči ploč po vasi, v posmeh in na veselje vseh drugih.

K pustnim običajem sodi tudi konec pustnega norenja. V svojem jedru je to pravzaprav konec zime, ki so ga pokazali v podobi Kurentovega pogreba. Ponekod so Kurenta sežgali, ponekod pokopali, drugje so ga vrgli v reko.

Takšnih in podobnih izročil naših prednikov novi svet ne pušča vniemar. Marsikatero vrednote ni zavrgel med staro šaro, temveč jo obdržal in jo danes prenaša iz roda v rod. Tako tudi pusta, ki te dni prihaja v vas.

Irena Jelen

Literatura: N. Kurent; Praznično leto Slovencev

FOTOKRONIKA

Prvo soboto v tem mesecu je bilo na novem smučišču na Gozdniku svečano, saj se je ob odprtju tega pomembnega športnega in rekreacijskega objekta zbralo veliko ljubiteljev smučanja. Debela snežna odeja je v vsej svoji lepoti sprejela številne smučarje — od najmlajših do najstarejših, ki so se povzpeli z vlečnico do vrha smučišča.

Sedaj je čas za popravilo traktorjev. Na Strojni postaji v Žalcu sedaj opravljajo generalna popravila traktorjev in drugih strojev. Prav bi bilo, da bi kmetje sedaj pregledali svoje železne konjčke in jih, če je potrebno, dali popraviti, da ne bo potem slabe volje.

T. TAVČAR

UGODNI KREDITI ZA RAZVOJ DROBNEGA GOSPODARSTVA

Ljubljanska banka Splošna banka Celje-ekspozitura v Žalcu je letos pripravila in zagotovila ugodne kredite za razvoj drobnega gospodarstva tudi v žalski občini. S tem daje ta naša bančna ustanova svoj prispevek k razvoju in oživljanju obrti, ki je podaljšana roka industrije.

Njene naloge so usmerjene k naslednjim ciljem:

— povečati izvoz blaga in storitev — predvsem na konvertibilna področja

— pravočasno izpolnjevanje obveznosti do tujine

— oživljati proizvodnjo, pospeševati kmetijstvo, turizem in drobno gospodarstvo

— povečati akumulativnost gospodarstva in izboljšati finančno disciplino ter doseči bolj umirjeno rast cen v tekočem letu 1984.

Poslovna politika banke za leto 1984 je naravnana tako, da bo njeno izvajanje pripomoglo k uresničevanju zastavljenih ciljev. Pri tem dajejo večji poudarek odgovornosti banke pri

gospodarjenju z družbeno denarnimi sredstvi in racionalizaciji poslovanja. Za tekoče leto je v načrtu predvidena rase sredstev občanov v višini 20 %. Banka bo tudi leta 1984 pospeševala vse oblike zbiranja prostih in nenamenskih sredstev občanov. Ta sredstva imajo pomembno vlogo, saj bo iz zbranih sredstev občanov banka tudi letos odobravala predvsem tiste kredite, ki bodo občane spodbujale k namenski varčevanju. Večji del sredstev bo usmerjen v dolgoročne naložbe.

V poslovni politiki za pospeševanje zasebnega sektorja drobnega gospodarstva je banka določila ugodnejše pogoje kreditiranja za deficitarne — prednostne namene, predvsem za tiste proizvodne dejavnosti, ki so usmerjene v izvoz ali nadomeščajo uvoz.

V gostinstvu ima prednost širjenje tistih turističnih zmogljivosti, ki omogočajo ce-

lovito ponudbo prenočitvenih in prehrabnih storitev.

Že lansko leto je bil sprejet dodatni namen kreditiranja inovacij (investicije) in pri kratkoročnih kreditih za plačilo vseh vrst pogodbenih stroškov za opravljanje obrtne dejavnosti, če ti stroški presegajo 40 % materialnih stroškov. Ugodnejši pogoji so v obrestni meri.

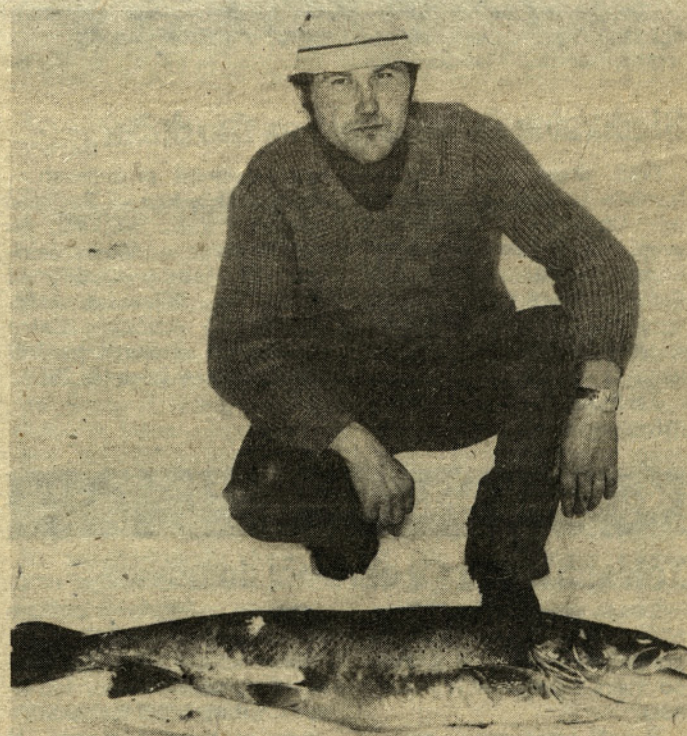
Razvrstitev obrtnih dejavnosti je glede deficitarnih in prednostnih dejavnosti upoštevana z občinskim odlokom o davkih občanov, ki ga je sprejela in ga uveljavlja tudi skupščina občine Žalec. Gre za tiste dejavnosti občanov, katerim so priznane davčne olajšave. Kredite odobrava gospodarstvu posebna komisija v okviru IO banke. Takšna komisija je imenovana za vsako občino, ki jo pokriva LB — SB Celje. Pri odobranju kreditov je navzoč tudi predstavnik obrtnega združenja.

V preteklem letu je banka ozi-

roma komisija odobrila za razvoj drobnega gospodarstva 37 posojil za obratna sredstva v znesku 6.367 tisoč dinarjev, od tega tri začetna posojila. Za osnovna sredstva se posojila odobravajo po dveh pravilnikih — za prednostne namene do zneska 2.500 tisoč dinarjev. Skupno je bilo lani odobrenih 32 posojil v znesku 11.022 tisoč dinarjev.

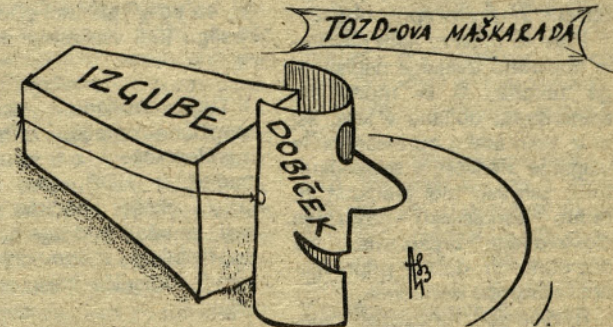
Kljub vsemu pa bi obrtniki iz žalske občine lahko najeli še več kreditov in posojil. Tako se še vedno dogaja, da posamezniki iščejo po raznih poteh kratkoročna posojila — največkrat z visokimi obrestmi, namesto da bi svoje težave zaupali banki. V tem pogledu bi predlagali občinskim službam, ki dajejo potrdila o vplačanih davkih in obveznostih, več elastičnosti.

Večji red bo treba doseči tudi glede razporeditve zavarovalniških sredstev — upoštevajoč število naročnikov na področju te ali one bančne ustanove.

Ribič Bruno Smrekar, doma s Polzele, je sredi februarja v Savinji pri letuškem jezcu ulovil sulca, ki je meril 115 centimetrov, tehtal pa kar nekaj manj kot 13 kilogramov. Za srečnega ribiča je to doslej največji uspeh, pravijo pa tudi, da je kapitalni sulec rekorder iz Savinje za šempetrsko ribiško družino.

T. Tavčar

VELEBLAGOVNICA

ŽALEC

Restavraciji NAMA — v Žalcu in PC v Levecu — vas vabita na zabave s plesom in plesom v maskah, ki se bodo vrstile od 11. februarja do 10. marca 1984. Zadnja prirediteljev PLES OB DNEVU ŽENA pa bo v obeh restavracijah. VABLJENI!

V prodajnih prostorih NAME v Žalcu in PC Levec smo pripravili vrsto praktičnih daril, s katerimi boste obdarili žene ob njihovem prazniku.

V NAMI vam bomo dobro svetovali in vas solidno postregli. Po darilo v NAMO. NAMA vedno misli na vas.

Vsem ženam čestitamo za njihov praznik — 8. marec

PRODAJNI CENTER

LEVEC